

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

fra det Tydske.

Udvalgte moralske Smaahistorier, Fortællinger,
Allegorier, Tankesprog og Læresætninger til
Aandsdannelse og Hjertets Forædling : en
Gave for lærvillige og tænkende Børn

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : C. Steen, 1832

Fysiske størrelse | Physical extent:

144 s., 6 tav. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

3305

15.-238.-8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022846222

u d v a l g t e

moraliske

Smaaistorier, Fortællinger, Alle-
gorier, Tankesprog og Lære-
sætninger

til

Haandsdannelse og Hjertets Forædling.

En Gabe

for lærvillige og tænkende Børn.

Fra det Tydske.

Med 6 illuminerede Kobbere.

Kjöbenhavn.

Forlagt af C. Steen, Bog- og Papirhandler.

Trykt hos S. L. Møller.

1832.

Forerindring.

Rousseau figer et Sted i sine Skrifter: at Menneffets
fædelige Opdragelse er endt med Barnets 3die Aar.
Denne Paastand, fremsat som en Grundsetning og
udtalt aldeles uden Betingelse, er meget overdreven.
Det Sande deri, kan i det Høieste være: at hos mange
Børn er i denne Alder allerede lagt Grund til Liden-
skaber, som i sildigere Aar fordærve dem; eller Anlæg
udviklede, der bevare dem for Sædelighed og Dyd.
Med Udarbejdelsen af nærværende Læsebog har man
tænkt sig de Sidste i deres fremskridende Dannelse

imellem Barndom og Drenges- eller Pige-Alderen, og
Disse helliges dette Skrivt i Haab om, at have grebet
i den Streng, der allerede tidligt gav Gjenlyd hos
dem, da floge Forældre søgte at bringe Harmonie
imellem deres Forstand og deres Følelser.

Historier og Fortællinger

som Exempler paa Klogskab og Dyd.

Goddædighed.

Helvetius havde kjøbt Herskabet: Wore. I dette Herskab opholdt sig en Adelsmand, ved Navn Basseconcelle, som eiede et lidet Landgods, der var behæftet med Grundafgiwt til Herskabseieren for mange Aar tilbage. Da Helvetius kjøbte bemeldte Eiendom, fik han med den tillige Rettighed til alle udestaaende Summer, der skuldes den forrige Eier. For at indsmigre sig hos den ny Herre, begyndte nu Embedsmændene med al mulig Strengthed at inddrive disse Summer. Han var allerede for nogle Dage siden ankommen til Wore, da Hr. Basseconcelle lod sig melde og forestillede

ham, at de ugunstige Omstændigheder havde sat ham saameget tilbage, at han i flere Aar ikke havde kunnet betale hvad han var skyldig til Herren af Bore. Ei heller nu, saae han sig istand dertil og han maatte useilbarlig, dersom man tvang ham, nødes til at vende sit Fædreland Ryggen. Gav man ham derimod Tid, vilde han herefter forpligte sig, at betale de løbende Afgifter for det indeværende Aar, som ogsaa dem for det Foregaaende og saaledes vedblive, indtil Gjelden var betalt. Han tilføiede: at dersom man fortrede Mere, vilde han uden Redning være ødelagt, og han bad Helvetius befale sine Embedsmænd at ophøre med deres Udpantninger. "Jeg veed," sagde Helvetius: "at De er en rebelig Mand, men ikke riig; betal mig i Fremtiden, som De vil og kan, og her har De en Seddel, der skal forhindre mine Betjente i, oftere at forurolige Dem."

Denne Seddel indeholdt en Quitting for alle Afgifter for stedse. Basseconcelle fastede sig for Helvetius's Fodder og raabte med den inderligste Rørelse: "Ak, naadige Herre! De skjænker min Kone og fem Børn Livet."

Helvetius reiser ham op igjen', omarmet ham og spørger med den æbleste og blideste Deeltagelse om hans Omstændigheder, og overtaler ham derefter til at imodtage en aarlig Understøttelse af 1000 Pund, for at kunne give sine Børn en, efter deres Stand, passende Opdragelse.

Uegennyttighed.

En russisk Fyrste blev syg under sit Ophold i Berlin, og den berømte Stahl havde den Lykke, i kort Tid at give ham Helbredden igjen. Fyrsten sendte ham, for hans faa Dages Ueilighed, en fyrstelig Belønning i en forseglet Pakke. Stahl kom endnu nogle Gange derefter, for at besøge ham, men uden at omtale Foræringen med en Stavelse. Dette var Fyrsten paafaldende, og han begyndte at troe: han enten ikke havde givet ham nok, eller at Overbringeren havde begaaet Underflæb. Han talede derom med den afdøde General Grunkow, der paatog sig, paa en god Maade at indhente Oplysning derom hos Geheimeraad Stahl. Denne forsikrede Generalen: han vidste ikke hvad Fyrsten havde sendt ham, og da

Hiin ikke vilde troe ham, lod han sin Tjener efterføge i den Kjøle, han dengang havde havt paa og bringe ham Fyrstens Pakke. Den fandtes, og Seglet endnu ubrudt; thi Stahls Uegennyttighed gik saavidt, at han ikke pleiede at eftersee, hvormeget han fik. Da han døde, fandt hans Arvinger ganske uventet nogle tusinde Rdlr. i forseglede Papirer, som han havde faaet af sine Patienter og lagt tilside bag sine Bøger, uden nogen sinde at aabne dem.

Udelmodighed.

Gustav Adolph, Konge af Sverrig, var hidsig, opfarende og haard, men dog altid betænkt paa Ret og Billighed. En Dag, da hans Armee passerede Revue for ham, blev han misfor- noiet med Oberst Scaton, og gav ham et Dre- figen, da han vilde undskylde sig. Tugtelsen var haard og saameget mere krænkende, som det var umuligt at fordrø Fyldestgjørelse. Scaton for- langte derfor strax sin Afsked og fik den. Gu- stav tænkte siden, med koldt Blod, paa det Fo- refaldne og han indsaae nu at have med Uret,

fornærmet en Mand, han med Fordeel kunde
 bruge i sin og Landets Tjeneste. Han sendte
 derfor strax Bud efter ham, men han fandtes
 ikke, og Gustav erfoer, at han var afreist til
 Danmark, hvor han formodentlig vilde tage Tje-
 neste. Gustav besteg strax en Hest, og, kun
 ledsaget af et Par Tjenere, ilede han til Grænd-
 sen imellem Danmark og Sverrig. Han var neppe
 ankommen her, før han ligeledes saae Scaton
 komme. Han gik hen til ham og sagde: "Oberst!
 De er fornærmet, og jeg er den, der har fornær-
 met Dem. Det gjør mig ondt, thi jeg agter
 Dem. Jeg er kommen hertil, for at give Dem
 Dpreisning. Udenfor mit Riges Grændser ere
 Scaton og Gustav Ligemænd; her ere to Pi-
 stoler og to Kaarder; hævn Dem, om De kan."
 Scaton, forundret over Kongens Udelmod,
 faldt for Kongens Fødder, takkede ham tusinde
 Gange for den Dpreisning, han vilde give ham
 og bad kun om Tilladelse til at bøde i hans Tje-
 neste. Gustav omarmede ham, og de vendte
 Begge tilbage til Stokholm, hvor Kongen selv
 fortalte hele Høffet, hvad der var forefaldet imel-
 lem ham og Scaton.

Det skjønneste Klenodie.

Kornelia, den store Scipio's Datter, var i et Selskab af romerske Damer, som hovmodede dem af deres Juveler, Edelstene og hvad der ellers hørte til den kvindelige Pynt. "Hvad mig angaaer," sagde hun, "da ere disse, mine Klenodier" og viste paa sine Børn. "De udgjøre alt mit Smykke, ikke blot fordi mit Blod flyder i deres Arter, men formedelst deres fremspirende Dyder, der lade mig haabe, at de ville vedligeholde min Families Hæder og Roes.

Mandig Tænkemaade.

Alexius Comnenus var bleven overvunden af Tyrkerne og kom tilbage fra Slaget, bedækket med Blod, forrevne, gjennemblødte og overalt af Sved dryppende Klæder. Man vilde overtale ham til at iføre sig en anden Klædning, og gav ham et Speil, for at han kunde see, hvorledes han var tilfølet. "En forreven Klædning," sagde han, "Blod, Sved og Vand pryde en Krigsmand; Gruentimmerne kunne raadføre sig med deres Speil; men det passer sig ikke for en Prinds."

Erkjendtlighed.

Da Keiser Rudolph den Første endnu var Greve af Habsburg, mødte han en Aften, da han kom hjem fra Jagten, en Præst, som paa en slet Wei gik med Sacramentet til en Syg. Han steg strax ned af Hesten og forærede Præsten den, med de Ord: „det sømmer sig ikke, at min Gud gaaer til Guds.“ — Præsten kom siden i Tjeneste hos Churfyrsten af Mainz, og, da Thronen var bleven ledig, formaaede han Denne til at give Greven af Habsburg sin Stemme.

Gæstfrihed.

Johan Basilovik, Czar af Moskva, gik engang forklædt som Bonde, fra Huus til Huus i en Landsby og bad om en liden Plads, hvor han kunde overnatte. Men han blev afviist overalt, undtagen i en fattig Mands Hytte, hvor Konen var frugtsommelig. Her blev han modtagen saa godt, som muligt. Da Czaren forlod Bonden, uden at give sig tilkjende, sagde han, at han vilde komme igjen næste Aften og medbringe en Gudfader til hans Barn. Han kom

ogsaa virkelig igjen, i hele sin Værdigheds Glans og overlæssebe sin Vært med Foræringer. Derefter befalede han sine Tjenere, pludseligen at lukke alle Byens Huse og nøde Indvaanerne til at overnatte paa Marken, for at gjøre dem menneskekjærligere, ved at erfare, hvad man maa udholde i en kold Nat, uden Varme, Føde eller Husly.

Medlidenhed.

Den tapre Crillon, en af Henrik den Fjerdes største Feltherrer, hørte engang prædikes: Christi Lidelseshistorie. Da Præsten kom til Korsfæstelsen og derover gav en levende Beskrivelse, blev Krigeren rørt indtil Taarer, stod op, greb efter sin Kaarde og raabte: "Crillon! Crillon! hvor var Du da?"

L i s t.

Alphons, Konge af Arragonien, gik engang med adskillige af sine Hoffolk til en Juveler. De vare neppe gaaede, før Kjøbmanden

kom efter dem og beklagede sig over, at være frastjaalen en Diamant af stor Værdi. Strax vendte Monarken tilbage med hele sit Følge og lod frembringes et stort Fad med Alid. Han befalede nu Hoffolkene, at Enhver af dem skulde lukke sin Haand, stikke den ned i Fadet og trække den aaben frem igjen. Han gjorde selv Begyndelsen, og efterat de Andre havde fulgt hans Exempel, bød han Juveleren at udtømme Fadet paa Bordet. Ved dette Middel fandtes Diamanten igjen, uden at Nogens Ære derved blev krænket.

Fædrenelandskjerlighed.

Den store Phocion, en af de berømmeligste Græker, blev uretfærdigen dømt fra Livet af hans misundelige Medborgere. Da han just vilde uddrikke Giftbægeret, spurgte man ham, om han ikke vilde tale med sin Søn. "Lad ham komme," sagde han. Det unge Menneſke blev hentet, og da man fremstillede ham for Faderen, udbrød Denne: "Min kjære Søn! tjen Dit Fædreland med lige saa megen Iver og Troſkab, som jeg; men især paalægger jeg Dig at glemme: at

det belønnede mine Tjenester med en uretfærdig Død."

Tausshed.

Cato fra Utika var i sin Ungdom overordentlig taus og vilde ikke tale i noget Menneskes Nærværelse. Da man bebreidede ham dette, sagde han: "Naar man kun bifalder min Opførsel, maa I gjerne badle min Tausshed; jeg vil ikke tale, før jeg er istand til at tale Noget, der er værd at høres.

D y d.

I en Forsamling af græske og indiske Philosopher blev i den persiske Konges, Chosroes Nærværelse, opkastet det Spørgsmaal: Hvad der var det Bedrøveligste i denne Verden? — En græsk Philosoph svarede: "en svag Alderdom i Forening med den yderste Trang." — En Indier sagde: "legemlig Sygdom og stor Kandsvagshed." — "Hvad mig angaaer," sagde Beziren Buzurgemihir, "da mener jeg, at det største Onde, der kan møde et Menneske her i Livet,

bestaaer deri: naar han seer sig paa Gravens Rand, uden at have udøvet Dyden." — Et almindeligt Bifald beviste denne Sætnings Sandhed.

Sandhedskjerlighed.

Da man vilde overtale Henrik den 4de til at straffe Forfatteren til en bitter Satire over ham, gav han til Svar: "Jeg gjør mig det til en Samvittighedsag, at straffe en Mand, som har sagt Sandhed."

Edel Hævn.

Den berømte italienske Digter Tasso blev engang gjort opmærksom paa, at der var en god Leilighed til at hævne sig paa et Menneſke, som havde forarsaget ham mange Fortrædeligheder. Tasso svarede: "Jeg, for min Person, vilde hverken berøve ham hans Godser, hans Liv eller hans Ære; men derimod gjøre mig Umage for at betage dette misundelige Menneſke hans Fjendskab imod mig. — Had er altid en ubehagelig Følelse."

Tilgivelse.

Montecuculi havde engang paa Marschen med sin Armee, givet den Befaling: at Ingen, under Livsstraf, maatte gaae igjennem Kornmarkerne. En Soldat, der kom tilbage fra en By og ikke kjendte noget til dette Forkbud, gik over en Gødsi, som gjennemskar en Kornager. Montecuculi bemærkede ham og befalede strax Armeens Profos, at lade ham hænges. Soldaten nærmede sig Generalen og forestillede ham, at han ikke havde kjendt hans Befaling; men Profossen fik Ordre at gjøre sin Pligt. Da alt dette var foregaaet i et Dieblisk, var Soldaten endnu ikke bleven afvæbnet. Opbragt over den uretfærdige Dom, raabte han til Generalen: "Hidtil var jeg ikke straffskyldig, men nu er jeg det," og skød derpaa efter ham, men Skuddet feilede, og Montecuculi — tilgav ham.

Høimodighed.

Greven af Mansfeld, en af det forrige Aarhundredes største Feltherrer, havde de paalideligste Beviser for, at en Apotheker havde

modtaget en betydelig Sum Penge, for at forgive ham. Han lod ham derfor hentes, og da han kom, sagde han: "Min Ven, jeg kan ikke tro, at en Mand, som jeg aldrig har gjort Uret imod, skulde ville berøve mig Livet. Driver Nøden Dem dertil, saa er her Penge, og vær i Fremtiden en retskaffen Mand".

Høflighed.

Englænderen William Gools, Gouverneur i Virginien, talede engang med en Kjøbmand paa en Gade i Williamsburg. En Neger gik forbi og hilste Gouverneuren, som takkede ham derfor. "Hvorledes" sagde Kjøbmanden, "kan Deres Excellence neblade dem til at hilse en Slave?" — "Det vilde gjøre mig meget ondt" fik han til Svar: "om Slaven havde været høfligere, end jeg."

Belgjørenhed.

Quin, en fortræffelig engelsk Skuespiller, havde en Character, der udmærkede sig paa en

faa besynderlig Maade, at han længe var en Gjenstand for Dmtale i alle Londons Selskaber.

Thomson, en skotsk Adelsmand og berømt Digter, var intet mindre end rig, da han kom til denne Hovedstad, og ofte i den Nødvendighed at søge sit Middagsmaaltid hos Fremmede. Den Gjæld, han da var nødt til at gjøre, var ham i lang Tid meget trykkende, og hans Digt om Narstiderne havde neppe begyndt at vække Opsigt, før en gammel Kreditor, der var hurtigere, end de Andre, formodede, at nu den rette Tid var kommen til at faae sine Penge, og lod ham sættes i Fængsel. Quin, der havde ligesaa megen Smag som grundig Lærdom, fik Efterretning om Thomsons Ulykke; han iler strax hen til den Underdommer, hos hvem Digteren sad, indtil han betalte, eller stillede Sikkerhed, og forlangte at tale med ham alene. "Mit Navn," sagde han til Thomson, da han kom ind til Denne, "er Dem maaffee mere bekjendt, end mit Talent? Quin har den Ære at tale med Dem og ønsker at spise hos dem til Aften; han lover sig tillige af Deres Godhed, Tilgivelse for, at han

har været saa fri, at bestille et Maaltid hos dette Distrikts taaleligste Vært."

Digteren henrykt over Skuespillerens Hoslighed, ædle Hjerter, og hans gode Tilbud, antager dette uden Komplimenter, og først efterat have tilbragt 3 Timer, vover han endeligt, at spørge: hvorledes en ung skotsk Forfatter, hvis Navn neppe kan være bekjendt i London, har kunnet fortjene den Lykke, at en saa berømt og med det almindelige Bifald kronet Mand, som Hr. Quin, paa en saa høimodig Maade op søger ham hos en Underdommer og saa ædelt trøster ham i hans Ulykke,"

"De veed ikke, hvormeget jeg har Dem at takke for", sagde Quin. "Jeg laae syg af en Døring, der førte mig til Dødens Port, da jeg fik Deres Digt i mine Hænder, og den Glæde, dette Skrivt forarsagede mig, har siden en Maaned igjen besjelet mig med nyt Liv. Derfor havde jeg i mit Testament tillagt dem 100 Pund Stetling, som jeg skylder Dem mere retmæssigt, end det, jeg har betalt min Læge. Men, efterat jeg nøie har overveiet Alt, og især med Hensyn til den Stilling, hvori de nu befinder dem, har jeg troet det rigtigere, at betale dem denne

Arvepart imedens jeg lever, end at besvære Den dermed, som fuldfører min sidste Villie."

Efter denne Erklæring omfavne de Quin Digteren, bad ham om hans Vensskab og indbød ham til sig, følgende Dags Middag. Han lader en Bankosceddel paa 100 Pund Sterling falde paa Bordet, og forsvinder, uden at give Thomson Tid til at svare derpaa.

Medlædighed.

Da Henrik den 4de kun var Konge af Navarra, residerede han i Nerab, en liden Stad i Gascogne. Han levede her, som en simpel Adelsmand og gik ofte paa Jagt, da der i denne Egn var Overflodighed af Vildt. Ved denne Leilighed pleiede han undertiden at gaae ind til en Bonde og spise noget hos ham. Bonden og hans Kone løb ham imøde, naar de saae ham, og tiltalede Fyrsten med de Ord: "He! god Dag, Henrik, god Dag!" og førte ham, ligesom i Triumf til deres Hytte. Bonden hentede Viin og Konen Brød og Ost. Henrik, der fandt Behag i hans Værts og Værtindes Enfold og

gode Hjerter, spiste med mere Madlyst, end om man havde fremsat for ham de kostbareste Retter. Han talte med dem om de simpleste Ting, og bevidnede dem hans Erkjendtlighed. Da Henrik var kommen i Besiddelse af den franske Tro-
ne, glædede Bonden og hans Kone sig særdeles meget over hans Lykke. Det faldt dem ind, at han gjerne havde spist af deres Ost, og da dette var det Eneste, de kunde forære ham, saa pak-
kede de to Dusin af deres bedste Ost i en Kurb og Bonden bar den selv til Hoffet. Efter en
tre Ugers Reise kom han til Paris og gik strax til
Louvre (et kongeligt Slot). Da Skildvagten spurgte ham, hvor han vilde hen, svarede han i sit Gas-
cognersprog: "jeg vil see vores Henrik, min
Kone sender ham nogle Ko-Oste." Skildvagten,
der forundrede sig over Mandens besynderlige
Dragt og endnu mere over hans Sprog, ansaae
ham for sindssvag og viste ham tilbage. Bon-
den gik imidlertid sørgmodig frem og tilbage, og
kunde ikke begribe, hvorfor man modtog ham
saa flet, da han dog bragte Kongen en Foræ-
ring. Endeligt troede han at have feilet i at sige:
Ko-Oste, og han eftertænkte, hvorledes han skulde

afhjælpe dette Onde, ved at give dem et andet Navn. Kongen opbagede nu fra sit Vindue, den gascogniske Bonde i Slotsgaarden og befalede at lade ham komme til sig, for at faae at vide, hvor han kom fra, og hvad han vilde. Han kom strax, kastede sig for Kongens Fødder og sagde i en godhjertig Tone: "God Dag, min kjære Hendrik! min Kone sender Eder her et Par Dre, Dste." — "Hvorfor ikke heller Ko-Dste?" sagde Kongen, som strax kjendte ham. "Ei!" vedblev Bonden, "jeg raader Dig, ikke at sige: Ko-Dste, min kjære Hendrik; thi, da jeg nævnte dem saaledes ved Din Dør, stod der en stor, lang Slyngel i en blaa Kjole, som gav mig, sikkert over tyve Stød med sin Flintekolbe. Tag Dig i Agt, at det ikke gaaer Dig ligesaa." Kongen loe hjerteligt over Bondens Enfoldighed, modtog Dsten og gjorde ham og hans hele Familie lykkelig.

Philosophen.

Den berømte Englænder Locke, kunde ikke lide, at fornuftige Menneſker kom sammen, for

at spille, hvilket han ansaae for en Bessjæstigelse, hvormed kun ledige og tankeløse Hoveder skulde fordrive sig Tiden. Hertugen af Buckingham, Mylord Halifax og nogle andre Herrer, der besad Forstand og Kundskaber, kom i Besøg hos Lord Ashley. Locke kom ogsaa. Efter at Høfligheds Bevisningerne vare forbi, bleve Kortene bragte frem og man sadde sig til Spillebordet, uden videre at have talt Noget. Locke var en Tidlang Tilskuer, derpaa tog han en Tegnebog ud af sin Lomme, og begyndte, med megen Opmærksomhed at skrive. En af Herrerne ved Spillebordet, bemærkede det og spurgte, hvad han skrev? "Mylord," svarede Locke, jeg søger at gjøre mig deres Selskab, saa nyttigt, som jeg kan; thi, da jeg meget har ønsket den Ære, at forsamles med vor Tids klogeste og forstandigste Mænd, og jeg nu endeligen har opnaaet denne Lykke, saa troer jeg, ikke at kunne foretage mig noget bedre, end at opskrive Deres Samtaler; og jeg har allerede bemærket mig Alt, hvad De har sagt hinanden i den forløbne Time." Locke behøvede ikke at forelæse dem noget deraf; de vidste allerede, hvor latterligt det vilde være. De

fastede Kortene og talede om Ting, der passede sig bedre for dem og vor Philosoph.

Religion.

Hertugen af Guise blev underrettet om, at en protestantisk Adelsmand var kommen til hans Leir i den Hensigt at dræbe ham. Han lod ham arrestere, og Protestanten tilstod sin Beslutning. "Har jeg gjort Dig noget imod?" spurgte Hertugen. "Nei," svarede Protestanten, "men Du er en Fiende af min Religion." — "Nu! naar Din Religion bevæger Dig til at dræbe mig, saa siger Min, at jeg bør tilgive Dig," gjentog Hertugen, og han sendte ham uskadt tilbage.

Godgjørenhed.

Den berømte Dr. Smith havde mere end 30,000 Pund Sterlings Indkomster, og hans simple, beskedne og sparsomme Levemaade, levnede ham endnu Meget, som han kunde uddele til de Fattige. Følsom for deres Elendighed, bestemte han en særegen Kasse til dem, og til

desto større Bekvemmelighed oprettebe han en
 Bank, hvor Enhver, Mand eller Kone, naar de
 besad noget Talent eller drev et eller andet Haand-
 værk, uden Kaution, Pant, Sikkerhed eller Ren-
 ter, kunde laane paa eengang, indtil en Sum
 af 10 Pund. Tiden til Pengenes Tilbagebeta-
 ling, var bestemt og stedsse indrettet efter Skyld-
 nerens Omstændigheder og Summens Størrelse.
 Herved ernærede han mange tusinde Menneſker;
 understøttede Talenter, opmuntrede til Flid, bragte
 Kunster og Haandværker i Anseelse og hindrede
 Lediggang. Aldrig brød man det ham givne
 Løfte; til de bestemte Tider kom de udlaaante
 Penge atter ind i Banken, for at udlaaenes til
 Andre og tjene til fornøjet Gavnildhed. Hans
 Yndlingsgrundsætning var: "Enhver Wiismand,
 der nægter Andre sine gode Raad, — enhver stor
 Herre, der ikke opmuntrer og beskytter Kunster-
 ne. — enhver Riig, der ikke er ædelmodig og
 gavmild, — enhver Fattig, der skyer Arbeide, ere
 unyttige og skadelige Lemmer af det menneſkelige
 Selskab!" — Og hvilken Lærd har vel bedre
 end han, beviist sine Læresætninger ved eget Ex-
 empel.

Patriotisme.

Da den gamle Jacob Fugger, som Raad i Augsburg, ved en Raadslagning, om man skulde erklære Hertugen af Bayern Krig, var nødt til at sige sin Mening, svarede han: "Han raadede saalidet til Krig, at han meget mere troede, man paa enhver mulig Maade borde søge at vedligeholde Freden; men, for at man ikke skulde tænke, han gjorde dette af egennyttige Grunde, men alene havde det almindelige Bedste til Siemod, tilbød han sig at betale 10,000 Dukater til Fredens Vedligeholdelse. Skulde denne imidlertid ikke kunne opnaaes paa nogen Maade, maatte Senatet beholde disse Penge til at bestride Krigsomkostningerne med.

Omvendelse.

En Borger i *** var uforfkyldt kommen i Armod. Næringsforger, den levende Tilbageerindring til lykkeligere Tider og den stedse derpaa følgende Tanke: naar vil det blive bedre, udbredte en Tungtsindighed over hans Sjæl, som hans Kone frygtede ville have skrækkelige Følger.

Hun havde anvendt Kjer tegn, Taarer og Fores-
stillinger, men alt forgjæves. En Morgen stod
hun meget tidligt op; Manden spørger om Aars-
sagen; men hun tier. Efter megen Overtalelse
tilstaaer hun ham endeligt, at hun havde drømt:
Gud var død og de hellige Engle vare gaaede
med Liget. Manden havde i lang Tid ikke smi-
let, men nu kunde han ikke imodstaae, i det han
spurgte hende: om hun da ikke vidste, at Gud
var udødelig? — Hvad! er Gud udødelig? —
Ja vist! Hvo tvivler derpaa? — Du veed det!
vedblev Konen, og forlader Dig ikke paa ham,
som aldrig dør; af hvem ethvert Hovedhaar bli-
ver talt; og som hidtil har hjulpet os lykkelig
igjennem Livet? — Manden gik i sig selv, og
blev fra den Tid roligere.

Trang.

Byen **, har ikke mere end 12 Indbua-
nere. Man kan folgelig tænke sig Præstens
Indtægter, som saare ubetydelige. Præsten
Michaelis, der var Fader til 11 Børn, havde
allerede ofte i Residensen søgt om et bedre Kald,

men hidtil forgæves. Nu skulde han indsende Nytaarsliste til Konsistorium. Den lod sørgeligt nok og bevægede det endeligen til at bønføre hans Ansøgning og give ham et mere indbringende Embede.

Den indsendte Liste indeholdt: Døbt: mit Barn. Død: Ingen. Viet: et Par, hvoraf Bruden var Skolemesterens Datter. NB. For Barnedaaben har jeg intet modtaget, for at vie Skolemesterens Datter har jeg ei heller torbet tage Betaling, da det imellem Præst og Skolemester hedder: Clericus Clericum non decimat, d. e. den ene Geistlige maae ei tage Tiende af den Anden.

Forhærdelse i Lasten.

En bekjendt Stratenrøver, ved Navn Pale Lewis, Søn af en værdig Landsbypræst, var allerede engang bleven benaadet af Kongen, fordi han havde tjent paa Flaaden og viist sig tapper. Han undgik imidlertid ikke sin Skæbne; han blev anden Gang greben, og dømt til at hænges. Efterat Kongen havde stadfæstet denne

Dom, besøgte Faberen ham. Uden at gjøre ham
 Bebreidelser, erindrede han ham kun om at forbedre
 sig, til den alvorlige Time, der ventede ham.
 "Dg for at Du ikke skal savne Rolighed eller
 mangle Trøst i Dine sidste Dage" tilføiede han,
 "medbringer jeg Dig her 20 Guineer, som Du
 kan fortære med Dine Medfanger." Medens
 den Gamle med Graad i Dinene tiltalte ham
 Pengene, skjulte Skurken een af dem og sagde:
 "Fader, De har fortalt dem, der er kun 19."

Undskyldning.

Den berømte Hofraad Råstner i Göttingen, skulde engang, i Forening med hans mindre
 bekendte Embedsbrødre, bivaane en Samling i
 det akademiske Senat. Råstner lod de andre
 Herrer, som Alle boede i Nærheden af Kollegiet
 vente en Tidlang efter sig. Endeligt kom han
 og da Herrerne saae paa deres Uhre og misfor-
 nøiede rystede med Hovederne, svarede Råstner,
 som mærkede det, "Om Forladelse, jeg kommer
 fra det langt bortliggende Observatorium, og mine
 Herrer ere Alle ikke langt herfra.

Den Wises Død.

Da Seneca erfarede sin Dødsdom blev han ingeniunde modløs, men ferlangte ganske sagtmodig, sit Testament. Da Høvidsmanden, der havde bragt det sørgelige Budskab, forbød dette, vendte han sig til sine Venner og sagde: "Da han var sat ud af Stand til at gjengjelde deres Velgjerninger paa en taknemmelig Maade, saa efterlod han dem kun det, han endnu havde tilbage, men, som var roespærdigere og berømmeligere end alt det Dvrige, nemlig: hans Exempel. For saavidt de vedligeholdte Indtrykket deraf og efterlignede det, vilde de høste dybige Sæders Bisald og Standhaftighed i Venskab."

Han søgte bestandigt at tilbageholde deres Taarer, snart med blide Forestillinger, snart i en bydende Tone og med Vebreidelser, og bestræbte sig for at opmuntre dem til Bestemthed og Standhaftighed. "Hvor er da nu" spurgte han, "alle de Philosophiens Kjendetegn? alle de philosophiske Grunde, som man har udtænkt i saamange Aar, imod pludselige Ulykkes Tilfælde? thi Hvo kjendte ikke Nero's blodige Natur? Efterat have

myrdet sin Moder, behøvedes vel intet til at fuld-
 stændiggjøre hans Grusomhed, end Mordet paa
 hans Pleiefader og Broder."

Da han havde holdt denne og lignende Ta-
 ler til Selskabet i Almindelighed, omfavne ham
 sin Kone. Dette var et sørgeligt Optrin, der ry-
 stede noget hans Standhaftighed og gjorde ham
 saa blødhjertet at han frygtede for hendes til-
 kommende Skæbne. Han bad hende indstændigt,
 at holde Maade med hendes Sorg, ikke at over-
 lade sig til en saa usalig Lidenkab og at gjøre
 sig sin Mands Død taalelig, ved at betragte hans
 Wandel, der stedse havde havt dydige Bestræbelser
 til Hensigt. Paulline vedblev derimod hendes
 Paastand, at ville dø med ham, og forlangte et
 Menneskes Bistand til at dræbe sig. Seneca
 vilde ikke berøve hende den Roes, hun tilkom for
 denne Erklæring; tillige var hans Omhed for
 hende, saa stor, at han ikke gjerne efterlod sig
 en Person, han havde elsket over Alt, udsat for
 Fornærmelser og Uretfærdighed. "Jeg har" sagde
 han, "viist Dig Livets Behageligheder og Trøste-
 grunde; Du har derimod foretrukken den Roes,
 at dø. Jeg vil ikke misunde Dig den Ure,

Exemplet høfter; vi ville modigen bele Livets sidste Bitterhed med hinanden; men Glandsen af Din Daad, vil overstraale min."

Strax efter denne Tale lode de sig begge, Narerne aabnes paa deres Arme. Seneca var gammel, hans Legeme koldt og magert, paa Grund af de sparsomt nydte Maaltider, saa at Blodet disaarsag flød langsomt. Han lod derfor ogsaa Narerne paa Fødderne og Knæledene aabnes. Medens han kæmpede med Smertter, overtalede han hende til at begive sig i et andet Værelse, for at ikke hans Lidelser skulde overvinde hendes Standhaftighed, eller han selv forfalde til Utaalmodighed, ved at see hendes Dødskamp. Hans Veltalenhed flød endnu stedse fra hans Læber han vedblev at dictere sine Skrivere til hans Livs sidste Dieblikke.

Nero har intet personligt Had til Pauline. Han befalede desaaarsag, og for ikke at forøge Affkyen imod ham, for hans Grusomhed, at man skulde forebygge hendes Død. Blodet blev derfor stillet og hendes Saar forbundne. Hun levede derpaa endnu nogle Aar, og vedligeholdte

en roesværdig Urefrygt for hendes Mand's Minde.

Imidlertid var Seneca bedrøvet over at Døden saa langsomt nærmede sig og bad derfor Statius Annæus, hvis Trofasthed i Benækt og Duelighed i Lægekunsten, han havde prøvet, at bringe ham nogen af den Gift, han længe havde haft i Forraad og, som var af samme Art, som den, der brugtes til offentlige Henrettelser af dødsdømte Forbrydere. Han drak den; men forgjæves; thi hans Ledemod stivnede allerede og alle Safterne standsede, saa at de ikke hurtigt nok kunde gennemtrænges af Giften. Han tog derfor sin Tilflugt til et varmt Bad. Derfra blev han bragt til en Badstue, hvor han kvælted af Dampen. Hans Legeme blev brændt uden nogen Høitidelighed; da han saaledes havde forlangt det, imedens han var i fuld Nydelse af sin Rigdom og Anseelse.

Belgjørenhed.

Da Lord Baltimore havde endt sin bekjendte Reise igjennem Arabien, kom han til

Lindau ved Bodensøen. Egnen behagede ham, og han besluttede at blive der og kjøbe sig et Gods. Forskjellige Eiendomme bleve ham tilbudne, Enhver havde sine Skjonheder i Beliggenhed eller Indretning, han behøvede kun at vælge. Til sidst forte man ham til et Gods, hvis Omegn var mindre behagelig, end de Andre, med et lidet forfaldent Huus, og, som mindre svarede til hans Phantasie. Den var nogle forældreløse Børns Arvegods efter deres Fader, under den Betingelse ikke at maatte sælge det. Nogle Grundstykker vare imidlertid allerede solgte til fremmede Ciere. Lorden, som kun ønskede at opholde sig i en smuk Egn ved Søens Bredder, opofrede denne Undlings-Tilbøielighed, for den Glæde at gjøre vel. Han kjøbte Godsset, opbyggede Huset, forbedrede Gorderne og tilkjøbte sig igjen de frasolgte Grundstykker. Efter nogle Aars Forløb reiste han bort og overleverede nu det Hele, uden Erstatning, til de første Besiddere.

Den ædle Familie.

I en frugtbar Dal i Franche Comté, levede en Familie fordeelt paa 4 Landeiendomme,

men opdragne i de samme Grundsætninger: at ære den, som Overhoved, hvem en graahaaret Alderdom og flog Erfaring hævede til denne Værdighed, have Omhu for det almindelige Bedste, sørge for deres Børns hensigtsmæssige Opdragelse, være velgjørende imod den Fattige og Ulykkelige og flittigen dyrke deres Jorder. For at kunne saameget muligt arbejde imod enhver Ulykke og øve Menneſſekjerlighed i størst mulig Omfang, lærte Familiefædrene Chirurgie og lægede udvortes Beskadigelser, Beenbrud o. s. v. med saamegen Duelighed at de havde erhvervet dem et udbredt Rygte i denne velgjørende Kunst. Denne Familie var saa talrig at den ikke behøvede at frygte for, dens Areds ſkulle forstyrres ved fremmede Ægteſkaber. De ægtede hinanden indbyrdes og deres uplettede Sæder, deres broderlige Enighed og enhver ſelfkabelig Dyd gjorde dem til de Lykkeligſte paa Jorden.

Hertug Leopold af Lothringen tilbød denne Familie — der i dens Bondeſtand allerede var adlet ved deres Dyder — Adelsbrev og Værdigheder; men ved en Familieforsamling, blev det

af disse Edle besluttet, at frabede sig denne her-
 tugelige Naade. "Vore Børn" — sagde de —
 "ville kun beskæmme den Lands og Hjertets Adel,
 der nu pryder dem, ved de udvortes Fortrins og
 Titlers Glitterstads; ville maaskee afvige fra den
 rettskafne, redelige Tænkemaade, fra deres rene
 Sæder og simple Levemaade; ville forfalde til
 Uvidenhed, Lediggang, Blødagtighed og andre
 skammelige Laster, hvorved de for stedse vilde blive
 ulykkelige; da vilde de og savne den hidtil nydte
 Himmelens rige Velsignelse, maatte endelig for-
 lade deres Fædres Boliger og forstyrre Familierne.
 Adelsbrevet vilde kun forlede dem til at forhaane
 deres uablede Medborgere, istedet for at elske dem,
 og gøre dem vel, og til at behandle dem, som
 Skabninger, Naturen har skilt langt fra dem,
 ligesom Kvæget fra Menneffet."

Grev Tressan fortæller om denne Familie
 fremdeles: Ledtaget af en eneste Tjener og svøbt
 i en simpel Rejsekappe reiste jeg til deres By,
 hvor man ansaae min Ankomst, som tilfældig og
 uden Hensigt. Umældet gik jeg ind i det første
 Huus. Hvad jeg saa, rørte og henrykte mig.
 Hvem kunde vel og blive urørt, ved den henri-

vende, velvillige Gjæstfrihed, Bærelsernes og Husgeraadets nette Reenlighed, den udmærkede Drengen og fremfor alt Beboernes ædle Character, som var lutter Enfold og Elskværdighed. Hensigten af min Reise var egentlig nærmere at prøve deres chirurgiske Kundskaber; nogle Begreber om Anatomie, som jeg i mine yngre Aar havde samlet, satte mig istand til at kunne undersøge Disse. Efter et tarveligt, muntert og velsmagende Maaltid, havde jeg beundret mine Værters huslige og landlige Driftighed. Nu spurgte jeg, om de ogsaa havde nogen Bogsamling. Man bejaede det, og førte mig til et nærliggende Huus, som beboedes af en af Familiens Ældste, der var betroet deres Bogskat.

Her fandt jeg en ærværdig Olding med Sølvhaar, og af hvis Dine Venlighed og Munterhed smilede mig imøde. Hans Betsalenhed kom min Videbegjerlighed fortræffeligt til Hjælp, og ofte forekom han mine Spørgsmaale. Jeg spurgte ham, hvo der havde lært ham hans Kunst? "Gode Bøger, Natur og Erfaring vare min Faders og mine Læremestere, de ville ligeledes blive vore Børns," var hans Svar. Derefter aabnede

han et stort Værelse med simple Prydelser. Her fandt jeg de bedste bekendte Skrivter og Bøger angaaende den udbortes Lægekunst, saavel af ældre som nyere Forfattere, og Skeleter af 4 a 5 menneskelige Aldere, hvoraf nogle havde været tagne fra hinanden og af Kjendene igjen kunde sammensættes.

"Her ere de Hjælpemidler, hvorved vi lære at helbrede vore syge Brødre," sagde Oldingen. "Vore Børn, der røbe Anlæg til Chirurgie, lære allerede i deres 10de Aar at kjende disse Been og Muskler. At adskille og sammensætte ethvert Stykke er en Leg for dem. Her er en Kasse med forskjellige Bind ic., paa ethvert Stykke er skrevet dets Navn og dets Brug. Gederne og selv vore Hunde ere Offere for denne Underviisning, og denne tilsyneladende, nødvendige Grusomhed imod Dyrene undertrykker Spiren til Haardhjertethed i det unge Bryst. — Deres klægende Stønnen og Hysten, deres smertelige Træksninger drive dem til at anvende Alt, for at helbrede deres Saar og Svagheder, som lykkes dem i kort Tid. Saaledes var Læremaaden hos vore Fædre, og vore Børns hos os. Himmelen

Befignelse understøtter vore Anstrængelser, og vi ere lykkelige."

Gjennemtrængt af Grefrygt og Beundring omfavnede Greven den ædle Elding, gav sig tilkjennde for ham, og bad ham, fortroligt og uden Tilbageholdenhed at sige, hvad han kunde udrette for ham og hans Familie.

Men den retskafne Mand pegede med Ro- lighed paa hans Naboers Huse og de omkringliggende Haver og Marker, og sagde: "Hvad De der seer, tilfredsstiller vore Fornødenheder og dertil endnu tilstrækkelige nok, for at afdørre den Ulykkeliges Taarer. Overflod vilde være os unyttig, vel endog skadelig, og kunde maaffee forlede vore Børn til Havesyge, Belløst og Haardhjertethed. De, Hr. Greve, har den Lykke at tjene vor elskede Landsfader. Fortæl — kun om dette Ene beder jeg Dem — fortæl ham, at vi dagligen arbeide utrætteligt, for at vederkvæge den fattige og sørge for hans Børns Vel, — at al vor Bestræbelse og Familiens Ønske kun gaaer ud paa, at regnes iblandt den retfærdigste og meest velgjørende Monarks værdigste Underfaatter."

Greven lovede heitideligt, at opfylde Eldingens

Ven, og forlob først om Aftenen den lykkelige Egn, med et Hjerte, som var fuldt af Menneskekjerlighed, med de behageligste Følelser, og med det Ønske, som maa opstige i Enhvers Bryst: Gib Verden var fuld af saadanne ædle Familier.

Talentet.

Den udmærkede Maler Hogarth, som var en fortrolig Ven af den berømte Fielding, kunde ikke troste sig over, at have ladet ham dø, uden at male ham. Da han en Dag var beskæftiget med et Maleri, hørte han i sit Forværelse, en Stemme, der, som om den kom fra Graven, tilraabte ham: "Hogarth, kom og mal mig!" Kunstneren, som denne Stemme vel var paafaldende, men som ikke troede paa Gjengangere, vilde fortsætte sit Arbejde, men da Stemmen atter lader sig høres, aabner han Døren og viger forskædet tilbage, da han troer, virkelig at see sin afdøde Ven Fielding, der siger til ham: "Frygt ikke min Ven, men skynd Dig at tegne mine Ansigtstræk, thi jeg kan ikke offre Dig meer, end et Kvarteer dertil."

Hogarth opfatter i en Hast de fjere Træl, tegner, og Spøgelfet forsvinder. Han vover ikke at omtale denne Begivenhed, da han frygter for, at man vil ublee ham, men Maleriet, som han udstillede, blev funden fuldkomment lignende. — Forgæves vilde man have søgt Oplysningen af denne Gaade — det var ingen Anden, end Skuespilleren Garrick, der besad et særdeles Talent til at efterabe, og som havde antaget Fjeldings Figur og Stemme, for at bevæge sin Ven Hogarth til at udkaste et Portrait af den Afdøde.

Den taknemmelige Dreng.

En Dreng fra de saxiske Bjerger ved Freiberg gik førstegang til Alters. Ved sin Glib og de gode Lærdomme, han havde modtaget, var han kommen saavidt, at han af Hjertet følede den Lykke at være en god Christen, og han glædede sig ved den Tanke, at Hvo, som har lært noget retskaffent, ofte, allerede i dette Liv høster Lønnen derved og vil blive lykkelig. Han vidste nu ikke, hvorledes han skulde vise hans Lærere

sin Erkjendtlighed, hvortil han især syntes denne Dag, at være den meest passende. Han havde samlet sig nogle Penge af hans Arbeidsløn, af disse tog han til Skolemesteren: to, og til hans Sjelesorger en Speciedaler; thi han tænkte ved sig selv: "Skolemesteren har dog havt mere Uleilighed og Umag med dig, end Hr. Magisteren, som kun har underviist dig et halvt Aar." Dog faldt det ham ind, at den Sidste torde blive vred paa ham, naar han erfarede, at Skolemesteren havde faaet meer end han. Han besluttede derfor at give dem Hver ligemeget. Han forseglede dem i 2 Pakker og leverede Skolemesteren den Ene i hans Bolig og den Anden i Skriftestolen til Præsten. Da denne kom hjem og aabnede Papi-ret, fandt han følgende Linier, som Drengen egenhændig havde skrevet:

"Jeg er en fattig Dreng, uden Fader eller Moder; men, mine Lærere gav mig en Fader i Gud — og en Moder i Religionen. Dem ofrer jeg dette Beviis paa min Tak. Mine Lærere kunne ikke betales for deres Møie med mig; men der kommer en Evighed, og da er jeg selv deres Løn."

Uegennyttighed.

I det fjerde Feldttog 1778 blev en østerrigsk Major fangen af en preussisk Husar. Hiin gav denne godvillig sine Penge og sit Uhr. Husaren bemærkede en Ring, som Officeren vilde skjule, dog gav han ham ogsaa den, men med det Tilføiende, at give ham den tilbage imod 45 Ducater, som han haabede at faae om nogle Dage, da den var ham et dyrebart Minde. Husaren tog Ringen, besaae den og satte den igjen paa Majorens Finger, idet han ædelmodigt tilføiede: "Min Herre, jeg hedder Joseph Franke og ligger i Fredstider i Garnison i Sorau, tag nu Ringen, ogsaa, som et Minde om mig og erindre Dem derved, at Ærlighed og Retfærdighed ikke udelukkende er bunden til de høiere Stænder." — Majoren modtog den, og saasnart han fik Penge, vilde han forære Husaren den lovede Douceur; men han afflog den standhaftigt.

Sagtmødighed.

At overvinde sig selv og tæmme sine Lidenskaber er det vanskeligste Herredømme.

Sandt det er, den Kunst er svær, sig selv at
overvinde,

Men, forsøg den kun, og hellig Glæde Du vil
finde. —

Intet er mere passende for en stor Sjæls Character, og intet gjør Purpuret ærværdigere, end sagtmødig Maadehold, Forglemmelse af lidt Uret og velgjørende Godhed. Titus Vespasianus, denne berømte Erobrer af Jerusalem og det jødiske Riges Udslægger var Datidens bedste Fyrste. Hans naturlige Tilbøielighed til Godmødighed, gjorde ham saa yndet hos Enhver, at man ikke pleiede at kalde ham anderledes, end det menneskelige Kjønns Glæde. Isærbeleashed glemte han gjerne lidt Fornærmelser. Vitellus havde været hans Uven; men Titus var saa høimodig, at han, efterat være bleven Keiser, ikke hævnede sig paa hans Familie. Dertil imod giftede han Dennes Prindsesse til en Mand af en af de første Familier i Rom, og gav

hende et Udstyr, der svarede til hendes høie Rang. Titus var saa langt fra at tage Selvhævn, at han, uagtet han ofte havde den retfærdigste Årsag til Strængthed, dog altid erklærede, hellere at ville omkomme, end gjøre Andre ulykkelige. Imidlertid var alt dette dog ikke tilstrækkeligt til at beskytte ham for listige Efterstræbelser, og det manglede ikke paa Folk, der søgte at forraade ham; ja endog iblandt hans Fortrolige fandtes Saadanne. To unge, fornemme romerske Adelsmænd, Sertus og Lentulus, af hvilke den Ene var opdragen og opvoren med Keiseren, der hjerteligen elskede ham og dagligt beviste det ved Velgjerninger, sammensvore sig imod ham. Til en bestemt Tid vilde de stikke Kapitolet i Brand, myrde Keiseren i den derved opkommende Tumult, og da bemægtige sig Regjeringen. Men Forræderiet blev opdaget, de Sammensvorne hæftede, overbeviiste om deres Forbrydelse og af Senatet dømt til Døden. Titus skulde nu understaa sin troløse Vens Dødsdom, men befalede forinden, at føre de Skyldige for ham. De kom, og paa deres Ansigter var malet den smerteligste Anger og den meest martrende Dødsangst,

som piinte deres Hjerter. Ved et Wink fjernede Keiseren alle sine Betjente og blev alene med de Dømte. Isteden for at tiltale dem haardt, lod han det beroe ved en faderlig Formaning og tilgav dem og deres Tilhængere, med den kjerlige Erindring, at afholde dem fra slige farlige Forretagender. "Hvad Overherredømmet angaaer," tilføjede den godmodige Keiser, da beroer det ene og alene paa Guberne, hvem de have bestemt det til. Kan jeg imidlertid, i en eller anden Henseende bidrage til Eders Dnsfers Opfyldelse, vil jeg gjøre mig en Fornøielse af at gribe Leiligheden dertil. Ikke tilfreds med at have tilgivet disse Trølose deres Utafnemmelighed og Forræderi, og eftergivet dem deres velfortjente Straf, men den ædelmodige Fyrste gjengjeldte endog hans Fiender Ondt med Godt. Han sendte hurtige Løbere til Sextus's Moder, der opholdt sig paa et fra Rom langt bortliggende Sted og lod denne trøstesløse Dame i sit Navn forsikre, at hun i Henseende til sin Søn kunde være fuldkommen rolig og ikke skulde være bekymret for hans Liv. Ja, Titus beholdt ikke blot de Skyldige ved sit Bæffel og samtalede fortroligt med dem, ligesom

han forhen havde pleiet, men han medtog dem endog den følgende Dag til Kampenes offentlige Skuespil, lode dem sidde ved Siden af sig, og for Alles Dine, efterhaanden see Fægternes Klæder og Baaben, der hvergang blev bragt Keiseren til Eftersyn.

Gavmildhed.

Da, nogle Dage før Gellerts Død, en af hans Venner i Samtalens Løb kom til at fortælle: at en tilgodehavende Pengesum var udebleven og han derved sat i Forlegenhed, stod Gellert op med en munter, smilende Mine, gik til sin Pult og bragte 30 Louisd'orer tilbage, som han tilbød sin Ven med følgende Ord: "jeg er sjældent saa rig, men tillykke er jeg det idag, for at kunne hjælpe en retscaffen Mand. Tag De Pengene; thi jeg bruger dem ikke."

Sovesyge.

Ludvig den 14de stod i 1672 næsten for Portene af Amsterdam, der sandsynligt ikke kunde

gjøre Modstand, da Skrækken var almindelig. Magistraten samlede sig og spurgte, hvad der under disse Omstændigheder var at gøre? Alle Stemmer vare enige i at overbringe ham Stadsens Nøgler. Man blev imidlertid vaer, at en gammel, sovende Borgemeester endnu ikke havde stemmet. Han blev vaagnet, og da han spurgte, hvad der taltes om? svarede man ham: "Vi ville sende Kongen af Frankrig Stadsens Nøgler." — "Har han da forlangt dem?" spurgte Soveren atter. — "Endnu ikke?" lod Svaret. — "Jh nu! saa mener jeg og, mine Herrer! vi ville vente, indtil han forlanger dem." Og disse saa Ord, mener man, reddede Amsterdam og maaskee hele Holland.

Umennefskelighed.

En Pige, som fra Barnsbeen var bestemt til Klosteret, lagde sig, ifølge Overenskomst med Samme, efter Apothekerkunsten. Hun blev indklædet, udholdt Prøveaaaret, og blev da ansat, som Apothekerfke. I denne Stilling gjorde hun undertiden, uden bestemt Tilladelse, de Fattige

meget vel, ved, uden Penge at levere dem simple Lægemidler, men hun blev straffet derfor, affat og i nogle Aar uophørligt forfulgt med bittre Krænkelser. Den gode Pige maatte endeligen ligge under for den bestandige Forfølgelse, og i Bevidstheden af hendes krænkede Ufskyldighed, fattede hun den ulykkelige Tanke om Flugt. Hun blev overrasket ved Tilberedelserne dertil, og nu kunde de fornærmede Nonner ikke udtænke nogen Straf, der var stræng nok for en saadan Mængde af Synder. Efter mange Raadslagninger og hængselige Samtaler blev endeligt det stakkels Barn dømt til evigt Fængsel og denne Dom stadfæstet af en Franziskaner, Klosterets Skriftefader.

Nu maatte den Glendige vandre i et Hul, hvor der hverken kom Sol eller Maane, et Hul, som akkurat var saa bredt, at et Menneske havde Plads deri; men saa lavt, at hun stedse maatte sidde bukket. Hun fik nogen Føde, men aldrig friske Klæder, intet Menneske kunde hun beklage sin Nød og umenneskelige Behandling; thi Ingen i den hele Verden vidste noget om

hendes Tilværelse. Man tænke sig nu en 26aarig Pige fuld af Følelse og ungdommelig Brede over de hende, uskyldigen, tilføiede Krænkelser, med det neppe fattede Haab om Frelse ved Flugten, og dennes Mislykke; — man tænke sig nu en saadan ulykkelig Skabning, fordømt, forglemt og henkastet i et Hundehul, hvor hun maa sidde med krumbøiet Nakke, uden Reenlighed, givent til Priis for en Sværm af Utsi, halv kvalt af de forraadnende Dunster, pinet af Hunger og Fortvivlelse og uden nogetsomhelst Haab at undslippe, uden ved Døden.

I 10 Aar havde den Ulykkelige sadt saaledes i uudsigelige Lidelser, havde sønderslaaet sit Bryst og forgæves anraabt og besværgt Himmen at sende hende den frelsende Død. Da traf det sig, at en Skorsteensfeier tilfældigviis skulde eftersee en i Nærheden af dette Hul værende Kammer. Han hører en Fortvivlets afbrudte Stønnen; han studser og lytter igjen; Sammeren bliver lydeligere og trænger til hans Tiderste. Nu banker han med sin Skraber paa Muren, raa-ber og spørger: om han kan hjælpe hende? Monnen fortæller ham i Korthed sin Tilstand, og han

iler strax til Politiet. Man sender en Kommissi-
on til Klosteret, finder den Ulykkelige, eftergi-
ver hende sit Løfte, som Nonne, og gav hende
en Pension. Abbedissen og Barbaren, Skrifte-
faderen, bleve derimod — ikke straffede.

Samtaler

imellem en Fader og hans Søn.

Verden.

En Fader og hans Søn sadde en klar Sommeraften uden for deres Husdør. Synet af saa mange lysende Stjerner rørte Sønnen. Al! Kjære Fader, sagde han, jeg har aldrig seet Himlen saa skøn.

Faderen. Og dog er Du allerede 8 Aar gammel og har altsaa oplevet mange klare Nætter.

Sønnen. Ja vel, men jeg har aldrig givet Agt derpaa.

F. Saaledes var det, min Søn, og David har altsaa Ret, naar han siger: Herrens Værk er stort, men kun den, som agter derpaa har Glæde deraf.

S. Jeg vil ogsaa nu ret lægge Mærke til Alt, hvad Gud har skabt, for at jeg kan lære

at kjende og elske ham. Men, kjære Fader, De veed dog saa meget Godt, fortæl mig Noget om Himmelen og Jorden og hvad Stjernerne egentlig ere.

F. Det Hele tilsammen kaldes Verden. Naar jeg altsaa bruger dette Ord, saa forstaaer jeg derved det Synlige, som Gud har skabt.

S. Kjender vi da Alt, hvad Gud har skabt, kjære Fader?

F. Nei, ikke Alt. Meget er synligt og Meget usynligt. Synlige ere alle de Ting, som vi bemærke ved Sandserne, f. Ex. som vi see med sunde Øine og kunne føle med vore Læmmer, hvorom jeg en anden Gang skal tale med Dig. Nu ville vi tale om Stjernerne, som Du seer skinne hist. Nogle have en egen Gløds, som vor Sol, og kaldes Fjrstjerner. Andre have ingen saadan Gløds, men maa laane den fra Solen og disse kaldes Planeter. De, der nu høre til en saadan Sol, udgjør et Heelt med den, ligesom Dit Legems Dele høre sammen og danne et Heelt. Til vor Sol høre ligeledes saare mange Stjerner, som man kalder Planeter, hvoraf Maanen er den Bekjendteste, og fordi den

er os den Nærmeste, til visse Tider oplyser vore Nætter.

S. Hvor stor er vel en saadan Stjerne?

F. De skulle være meget store, sigede Mænd, der forstaae at beregne Sligt, meget større end vor Jord; thi Denne er ogsaa en Stjerne og bliver seet af Skabningerne i Maanen saaledes, som den sees af os paa Jorden.

S. Hvad siger De, kjære Fader? ere der ogsaa Skabninger i Maanen?

F. Fornuftige Mennesker formode det af mange Grunde, fordi Maanen har megen Lighed med Jorden; men beskrive Dig dem kan jeg ikke.

S. Hvor stor er da vel altsaa vor Jord?

F. Veed Du, hvor lang Tid der behøves, for i sædvanlige Skridt at gaae en Miil?

S. O ja, To Timer gaaer man almindeligt, naar man siger: at have gaaet en Miil.

F. Nu, saa vil Du forstaae mig, naar jeg siger, at vor Jord har 5400 saadanne Mile i Omkreds —

S. Det er jo meget stort, og derimod ere Stjernerne kun saa smaa, og Solen er jo neppe saa stor, som Uhrskiven paa vort Kirketaarn.

F. Du tager feil, min Søn, naar Du troer saaledes. Der ere meget faa af de Stjerner, Du seer, som ikke ere utallige Gange større end vor Jord. Men fordi de ere saa langt fjernede fra os, synes de mindre, end de virkelig ere. Du taler om Uhrskiven paa vort Kirketaarn. Ved dette Exempel vil jeg i Morgen overbevise Dig om, at hvad der i Fraastand synes os Smaat, dog ikke er saa lidet, som Udseendet viser.

S. Ak, kjære Fader, tillad mig endnu et Spørgsmaal. Seer alle Mennekker paa Jorden, saaledes ud, som vi?

F. Derom ville vi tale ved en anden Leilighed. Nu gaae vi tilsæns; thi det er allerede tilde, og vi ville først takke Gud for, at han i sine Skabninger lader os erkjende, hvor stor og god han er.

Om Jorden og dens Skabninger.

Sønnen. Det havde jeg ikke troet, at vor Uhrskive var saa stor. Nu vil jeg gjerne tro, hvad De nylig sagde om Solen, Maanen og Stjernerne. — Men, kjære Fader! De vilde jo

besvare mig det Spørgsmaal, om alle Menne-
sker, der boe paa Jorden, see ud, som vi?

F. Ligesom der gives forskjellige Værter af
en Art, f. Ex. mangeslags Værer i vor Have,
saaledes findes der ogsaa forskjellige Arter Men-
nesker. For at adskille dem, har man gjort deres
Hudfarve til et Kjendetegn, og saaledes gives
der: hvide, sorte, gule, kobberfarvede og brune
Mennesker. Der findes vel endnu Nogle, som
ere anderledes dannede, men hvorom man ikke
veed, om deres Farve eller andre Egenheder maa-
ske opkomne af Sygdom, eller dog ere saa sjeld-
ne, at man ikke kan danne en særegen Art der-
af. Nogle, især de Sorte, have Alle, et kort,
kruset Haar, som Faarene, og altid sort.

S. For saadanne Mennesker vilde jeg løbe
og skjule mig.

F. Hvorfor min Søn? Iblandt Disse, saa-
velsom imellem os, findes der gode Mennesker,
der ere Gud velbehagelige, hvilket Du kan see i
Bibelen.

S. Ja, kjære Fader, jeg erindrer mig
Sproget. "Hos Gud er ingen Persons Ansæelse;
men den, som ærer ham og gjør hans Villie,

er ham velbehagelig;" — men disse Folk boe vel meget langt fra os? Siig mig dog, hvad hedder deres Land?

F. Naar Du kan erindre det, saa vil jeg siig Dig, at den Deel af hvad Gud har skabt, eller den Planet, hvorpaa vi boe, kaldes Jorden. Denne Jord bestaaer nu enten af fast Land eller Vand, og saavidt man veed, mere af det Sidste end af det Første. Dette er bragt ind under 5 Afdelinger, som man har givet Navne for bedre at huske dem, nemlig Europa, Asien, Afrika, Amerika og Australien, hvoraf endnu meget er os ubekjendt, men med Tiden kan opdages.

G. I hvilken Afdeling boe da vi, kjære Fader, og i hvilken af dem boe de andre Menneskearter.

F. Vi boe i Europa, hvor, saavel som i Asien findes de fleste Hvide, i Afrika de fleste Sorte og i Amerika de fleste Kobberfarvede. Om endstjondt alle disse Dele ere store Der eller Lande, som ere omgivne med Vand, ere der dog ogsaa mindre Der, som formedelst deres nære Beliggenhed høre til en af hine Afdelinger.

G. I Havet skal der jo være store Fiske?

F. I Havet og paa Landet ere der store og smaa Dyr. Vil Du vel tro at der i Havet findes Dyr, som ere større og tykkere, end Stammen af det tykkeste Egetræ? saadanne Dyr ere f. Ex. Hvalfisken og andre Sødyr. Paa Landet er Elephanten det største Dyr, som paa sin Ryg kan bære et lidet Huus og over 30 Mand deri, ligesom Strudsen er den Største af alle bekjendte Fugle. Men nu ere der ogsaa nogle Dyr, der ere mange Gange mindre, end et Mid, og som maa have endnu mindre Lemmer paa deres smaa Legemer. Disse Lemmer ere alle særdeles kunstigt indrettede.

S. Kjære Fader, nu vil De nok sætte mig paa Prøve. Hvorledes har da Mennesket kunnet see disse Dyr og endnu mindre deres Lemmer, naar de ere saa meget mindre end et Mid. Den skal allerede have gode Øine, der kan see dette lidet Kryb.

F. Min kjære Søn, husk paa Historien om Solen og Stjernerne, som Du ansaae for saa smaae, og Din Dom vil blive mere bekræftet. Alt, hvad jeg siger Dig, er sandt; thi jeg vilde have Dig, ved at spøge med Din Underviisning.

Rigtig nok har man ikke med blotte Dine fun-
net see disse Dyr eller deres Lemmer; men man
har opdaget den Kunst, at flibe meget klart Glas,
saa at det, man seer derigjennem synes at blive
mange Gange større end det virkelige er.

S. Det er jo en ypperlig Opfindelse! men,
kære Fader! hvor herlig er da ikke den gode Gud, der
har skabt det Altsammen, Stort og Smaat, og
hvor utallige ere hans Gjerninger! vi kjende vist ikke
Halvdelen deraf. — Nu troer jeg ogsaa gjerne,
at der ere Skabninger paa alle disse Stjerner.

F. See, min Søn! det vil maaskee, hvis vi
ere fromme, blive een af vore Beskjæftigelser efter
Døden, at lære bedre end her, at kjende Guds
utallige Frembringelser og da, fuld af ydmyg
Beundring, i Forening med Englene og de Sa-
lige, at ære og tilbede ham.

S. Ak, kære Fader! jeg vil og blive ret
from og god, at jeg efter Døden kan komme
der, hvor jeg kan see alt Dette.

Lyksalig og Ulyksalig.

S. Hvad betyder det: lyksalige Mennesker, hvorum min Lærer har talt idag?

F. Lyksalige, kaldes vi, naar det gaaer os vel, og ulyksalige, naar det gaaer os ilde. Er Du nu lyksalig eller ulyksalig?

S. Lyksalig, kjære Fader! thi det gaaer mig vel — meget vel.

F. Det er sandt, Du er fornøiet og glad, har, hvad Du behøver, og er frisk og sund; men veed Du da ogsaa sikkert, om det stedse vil gaae Dig saa godt som nu?

S. Nei, det veed jeg ikke vist.

F. Altsaa er Du endnu ikke lyksalig; thi kun det Menneske er ret lyksaligt, som det gaaer vel og med Visshed veed, at det aldrig vil gaae ham ilde; men, ønsker Du da ikke at blive lyksalig?

S. Jo, det ønsker jeg; naar jeg kun vidste, hvorledes jeg skal bære mig ad, for at blive det.

F. Det vil jeg strax sige Dig. Du maa blive fornøjet og from; det er: Du skal lære at kjende Gud, elske ham og leve saaledes, som

det er hans Willie. Naar Du gjør det, vil Gud igjen elske Dig og da er Du lykkelig. Mange Menneſker anſee ſig lykkelige, fordi de kunne ſpiſe og drikke godt, have ſmukke Klæder, eller fordi de ere fornemme og rige; men de ere det ikke derfor; thi diſſe gode Ting ville engang op- høre, i det Mindſte, naar de døde og naar de nu ikke have levet fornuſtige og fromme, ſaa vil det efter Døden gaae dem ilde. Du ſkal ſelv ſige mig Din Mening derom. Naar Du nu hver Dag ſpiſte og drak godt og havde ſmukke Klæ- der, men var ſygelig, troer Du da at være lyk- salig?

G. Nei.

F. Men, naar Du nu ogsaa var ſund og havde Overflod af Alt, men var uopdragen og deſaarsag blev forhadet og foragtet af alle Men- neſker, var Du da lykkelig?

G. Nei.

F. Altsaa, vær ikke uopdragen; men gjør Dig Umage for at blive artig og ſædelig, for at Menneſkene kunne ſaae Dig kjer, ellers kan Du ikke blive lykkelig. Om Du nu havde end nok ſaa mange Venner, men vidſte at Gud ikke

elskede Dig, fordi Du ikke levede fromt, var Du da lykkelig?

S. Nei.

F. Altsaa bør Du lægge Vind paa at være from, for at Gud kan elske Dig. Men, for at Du kan lære at forstaae dette rigtigt, vil jeg fortælle Dig et Exempel af Bibelen:

Der levede i en Stad to Mennesker, hvoraf den Eine var rig, den Anden fattig. Den Rige spiste hver Dag mange kostbare Retter; den Fattige neppe det tørre Brød. Den Rige havde fine Klæder, den Fattige gik halv nøgen; den Rige var sund og munter, den Fattige syg og elendig. Den Rige havde mange Venner; thi han bad stedse mange Gæster; den Fattige havde derimod ikke en Eneffe, og ingen vilde hjælpe ham. Hvilken af disse mener Du nu var den Lykkeligste?

S. Den Rige.

F. Saaledes syntes det; men pas paa, hvorledes Enden bliver. Den Fattige bad den Rige om en Mundfuld Brød; men Denne vilde neppe give ham noget. Den Fattige var en from Mand og tjente Gud; den Rige derimod et flet Menneske og tænkte ikke engang paa Gud. Endeligt

døde den Fattige og kom i Himmelen, hvor det bestandigt gaaer ham vel. Den Rige døde ogsaa, og nu, vare hans gode Dage forbi. Han kom til et Sted, hvor han stedse havde det ilde og til Straf bestandigt pinedes og plagedes, fordi han ikke havde levet fromt. Hvo var nu den Lyksalige? den Rige eller den Fattige?

S. Den Fattige; visseelig, kjære Fader, var han den Lyksaligste.

F. See altsaa, fordi det gaaer Dit Legeme vel, er Du ikke lyksalig; men det Menneske, som elsker Gud; han vil ikke blot i dette, men og i det andet Liv være virkelig lyksalig.

Moralske Anekdoter.

Gavmildhed.

Alphons den Femte, Konge af Aragonien, blev af en Skatmester overleveret 10,000 Rdlr. i Guld, en, for den Tid, betydelig Summa. En Hofmand, som ikke troede at blive hørt af Fyrsten, sagde til en Anden: "Denne Kapital vilde gøre mig lykkelig for hele min Levetid." "Vær det," sagde Kongen, idet han vendte sig til ham, og gav ham Pengene.

S v a r.

Ludvig den Fjortende sagde til Hertugen af Schemberg, der var Protestant: "Naar ikke Deres Religion var i Wien, vilde De allerede for længe siden have været Marschal af Frankrig." — "Sire!" svarede Hertugen: "da De holder mig for værdig dertil, er jeg tilfreds, jeg har intet andet Hensyn." — Dette Svar forskaffede ham strax den omtalte Værdighed og alle Vanskeligheder vare hævede.

Broderkjerlighed.

Churfyrsten af Sachsen, Frederik den Anden, havde fornærmet sin Broder, Hertug Wilhelm. Da en duelig Skytte, i et Slag imellem dem, fik Die paa den Sidste, spurgte han Churfyrst Frederik: "Skal jeg ved et lykkeligt Skud gøre en Ende paa Krigen?" — "Skyd, hvorhen Du vil," svarede Frederik; "men træf ikke min Broder." — Da Hertugen erfarede dette Træk af Broderkjerlighed, forligede han sig strax med Churfyrsten.

Almisse.

Man bebreidede engang den berømte Aristoteles, at han havde givet Almisse til et Menneske, der paa Grund af Vellyst og Blødsagtighed var bleven fattig, hvorpaa Philosophen svarede: "Jeg har ikke understøttet dette Menneske, men kun den lidende Menneskehed."

Den skønneste Farve.

Maleren Pythias blev spurgt hvilken

Farve, han meest yndede: "Den," sagde han, "hvormed Skam og Undseelse farver en dybig Piges Ansigt."

Menneskeværd.

Keiser Sigismund spurgtes, hvorfor han foretrak dem, der vare ædle formedelst deres Dyder og Duelighed, for den fødte Udel? "De, som ere begavede med stor Forstand" — svarede han — "ere blevne adlede af Gud og Naturen, de Andre kun af Tyrsterne, der ofte kun give dem saadanne Titler af Naade og ikke for deres Fortjenester. Det er derfor billigt, at jeg hæver dem, som Dyden har ophøiet; thi det fører Naturen med sig, at en forstandig og viis Mand foretrækkes en Ufornuftig og Uvidende. Denne skal adlyde og læres; Hiin skal regjere og lære.

Samvittighed.

En Philosoph havde kjøbt et Par Skoe paa Kredit. Da han vilde gaae hen, for at betale dem, fandt han Skomagerens Bod lukket, og

hørte, at han var død. Herover følte han en hemmelig Glæde og gik, veltilfreds med at have baade Skoe og Penge; men Samvittigheden vaagnede snart efter Forseelsen. Han eftertænkte sin Uretfærdighed, gik hurtigt tilbage til Bodén og flød Pengene ind igjennem en Dør, idet han sagde for sig selv: "Omendkjøndt denne Mand er død for Andre, saa lever han dog for Dig."

Udelt Forhold.

Den yngre Grev Schmetton besøgte engang en Barbeer Schmetton i Lübeck, og glædede sig, i ham at finde en god Borger. "Det er mig kjærere," sagde han, "at være Fætter til en ærlig Mand, end til en Prinds, der, istedet for at læge Medborgeres Saar, søger sin Roes i at forarsage dem Nye."

Retfærdighed.

Da Philosophen Bias maatte dømme en Forbryder til Døden, udgød han Taarer over det

ulykkelige Menneſtes ſorgelige Skæbne. "Hvorfor græder Du?" ſpurgte man ham, "det er jo afhængigt af Dig at fordømme eller frikjen-
de ham." "Nei" — ſvarede Bias — "Retfærdigheden og Lovene fordrer: at jeg ſkal fordømme ham; men Naturen fordrer, paa den anden Side, at jeg røres over den ſvage Menneſkeheds Ulykke.

Den ſande Adel.

Da Alphons den Femte hørte ſig roſes, fordi han var en Kongesøn, Fætter til en Konge og en Konges Broder, ſagde han til Smig-
ren: "Alt dette ringeagter jeg, det er mine Forfædres Fortjeneste og ikke min; den ſande Adels beſtaaer ikke i Arvegods, men i Dydens Frugt og Belønning.

Erkjendelse af ſine Feil.

Marygn fandt engang den ſtore Konde meget opmærkſomt læſende i en Bog. "Det maa være et ſkjønt Værk", ſagde han, "ſiden Deres Høiſhed finder ſaadan Fornøiſe i dets

Læsning." — "Det er sandt" — svarede Prindsen, — "det behager mig særdeles meget; thi det lærer mig at kjende mine Feil, som Ingen har Mod nok til at sige mig."

Hvorledes maa man hævne sig.

Diogenes blev spurgt, hvorledes han vilde hævne sig paa sine Fjender. "Derved" svarede han, "at jeg bliver god og retskaffen."

Forsigtighed.

Man bebreidede Philosophen Kleant h, den Forsigtighed, som han udviste ved enhver Leilighed. "Det er en lykkelig Feil," gjentog han, "ved den, har jeg undgaaet mange Forseelser og sparet mig unyttig Anger."

D y d.

Ridder Bayard spurgtes hvilket Arvegods en Fader borde efterlade sine Børn. "Dyd og Wiisdom" var Svaret, "disse uvurbeerlige

Rigdomme behøve hverken at frygte for Vind eller Veir, Storm eller Menneſkets Magt.

Nyttig Forberedelse.

Da Helten Laudon endnu var Oberſt-lieutenant ved Kroaterne, blev han ofte drillet af hans Gemalinde for hans Læſen ved Spiſebordet. Ved en ſaadan Leilighed ſvarede han hende blot: "Jeg maa dog forſtaa det, naar jeg engang ſkal kommandere en Armee."

Billighed.

En af vore Konger havde en Yndling, der bad ham om et Embed for et Menneſke, ſom var uduelig dertil. Kongen udforſkede, hvor ſtor Foræring, der var tiltænkt Hofmanden for at forſkaffe dette Embede. Han lod ham derefter komme til ſig, og ſagde, idet han viſte ham en Sum Penge, der var ligesaa ſtor, ſom den, der var ham tilbuden. "Tag diſſe Penge, de kunne ikke gjøre mig fattig; men forlang ikke nogen Naade af mig, hvis Dpfyldſe vilde gjøre mig uretſfærdig."

Philosophie.

Man spurgte Kong Hiero, hvorfor han saa ivrigt studerede Philosophie? og hvortil det kunde nytte ham? — "Philosophie lærer mig at gjøre det frivillig og med Fornøielse, som Andre kun gjøre af Frygt for Lovene," var Regentens Svar.

Skjønhed.

En Prindsesse saae engang en Officeer, der var meget hæsleg, og gjorde sig temmelig lystig paa hans Bekostning. "Madam" — sagde Ludvig den 14de, "jeg anseer ham for et af de skjønneste Mandfolk, thi han er een af de Tapperste."

Maadehold ved Fornærmelser.

Da Erkehertug Maximilian engang mønstrede nogle Tropper, sagde en gammel Soldat temmelig høit til en af sine Kamerader: "Er det ikke besynderligt, at en saa gammel Graaskæg

som jeg, skal lære at exercere af en saa ung Soldat?" Erkehertugen hørte det og lod ham tilligemed 8 andre Soldater, der havde staaet omkring ham, komme til sig i hans Quarteer og exercere særskilt. Den Gamle gjorde sine Sager fuldkommen godt. "Jeg tilgiver Dig Din Knurren," sagde Erkehertugen til ham, "forbi Du forstaaer Din Haandtering, og udnævner Dig herved til Korporal! Tag disse 12 Dukater, og lær Dine Kamerader at manevrere ligesaa godt; men glem ikke, at raade dem fra at føre oprørske Taler; thi ikke alle Officerer ville være saa eftergivende."

Ubestikkelighed.

En meget anseet Herre sendte Kantsler Morus 2 store Solv-Glasfer af betydelig Værdi, for at faae ham paa sin Side i en vigtig Proces. Kantsleren lod Glasferne fylbes med den bedste Wiin i hans Kjelder. "Siig Din Herre" sagde han til den, der havde bragt Glasferne, "at al Winen i min Kjelder, staaer til hans Tjeneste."

Edel Tænkemaade.

Ludvig den Tolvte blev anmodet at confiskere en rig Borgers Godser, fordi han offentlig havde erklæret sig imod Prindsen, før han besteg Thronen. Men Kongen affærdigede Anmodningen med følgende ædle Svar: "Jeg var ikke Konge, da han fornærmede mig; nu, da jeg er det, er jeg tillige bleven hans Fader; jeg maa tilgive ham og lade ham beholde sit.

Frimodighed.

Mæcen brugte imod Keiser August hiin ædle Frimodighed, der vidnede om Yndlingens høie Sjæl, og ikke mindre ædelt tog denne Fyrste imod Sandheden fra Ministerens Mund. "Misbrug ikke Din Magt," sagde han, "og tro ikke at Du formindsker den, fordi Du sætter den Grændser. Intet er umuligt for Dig, men jo større Dine Evner ere, desto mere maa Du kun ville det, der er rigtigt og retfærdigt. Naar Nogen siger Dig, at Du er bagtalt, maa Du ikke strax tro dem; eller søge at hævne Dig; thi

det var daarligt at tro: Nogen havde talet ilde om Dig, naar Du ingen fornærmer, men gøre Alle vel. Kun de Onde overbevises af deres Samvittighed til at tro saadanne Efterretninger, og dog blev det altid en Uretfærdighed at ville hævne sig for Uttringer, hvortil man selv har givet Anledning."

Retsfærds = Kjerlighed.

Uagtet Henrik den Fjerde var en overordentlig god Konge, udøvede han ikke bestominde streng Retsfærdighed. "Jeg har to Dine og to Fødder," sagde han, "hvori er jeg da forskjellig fra mine Undersaatter, undtagen derved, at jeg har Retsfærdighedens Styrke i min Haand." Da han derfor engang, af Rigets Store, blev bedet om Naade for et Menneske, der havde dræbt sin Søster, gav han een af dem følgende Svar: "Om jeg endog var den Glendiges Fader, vilde jeg dog ikke bede om Naade for ham," og til en Anden sagde han: "Jeg vil skjenke Dig hans Afse, naar han er tilbørligt straffet."

F a b l e r.

Lokkesuglen.

En Fuglesænger havde opstillet sit Næt og sat en Lokkesugl derved, som kunde synge meget smukt. Fuglene hørte Sangen, ilede til og talede indbyrdes: "Hvor her er Overflødighed af Ude, og hvor venligt indbyder ikke vor Slægtning os; vi ville benytte Leiligheden." Neppe havde de udtalt og begyndt at æde, før Fuglesængerens lodbælt falde og de mistede Frihed og Liv. Kun een Sugl holdt sig i Graastand og slap. Lokkesuglen tiltraabte den: "Hvo har gjort Dig saa klog, at Du ikke kom nærmere." "Min Fader," svarede den Unden, "sagde til mig: "Søn! naar en af Dine Lige foresynger Dig noget alt for sødt, og naar man viser Dig en stor Fordeel, som kan opnaaes uden synderlig Umag, da vogt Dig; thi i begge Tilfælde lurar Bedrageren paa Dig."

Bonden og Døden.

En Bonde, som var forknyttet af Kummer og Elendighed, maatte fælde Træ i en Skov, for at opholde Livet. Da han en Dag ganske udmattet, vilde gaae hjem til sin Hytte, maatte han hvile sig, og lagde sin Byrde Brænde paa Jorden hos sig. Da han nu sad der og eftertænkte over hans Alder og Elendighed, og hans forladte Tilstand, paakaldte han med høi Røst, Døden, i den Mening, at det var det eneste Mid-
del til hurtigst at frelse ham fra al hans Kummer. Døden var ikke døv mod den Gamles Bønner. Han viste sig for ham og spurgte: hvad han ønskede. Allerede angrede den forfærdede Dling sit overilede Ønske, saa at han svarede Døden: han vilde kun bede ham, at hjælpe sig Byrden igjen paa Skulderen.

Kjerligheden til Livet tabes aldrig, endog den blideste Død har noget Affrækkende.

Sirenen.

En Sirene bemærkede et ungt Menneske, som gik frem og tilbage ved Havbredden. Strax

begyndte hun sin Sang, for at lokke ham nærmere. Men, den floge Ungling, der vel kjendte disse bedrageriske Undigheders Magt, floppede sine Ører, for intet at høre og reddede sig saa hurtigt, han formaaede.

Gly de Lasterfuldes Selskab og ansee alle deres Smigrerier for ligesaa mange Snarer, de opstille, for at fange Dig.

Hunden og Ufelet.

En Hund smigrede for sin Herre, der gjengjeldte dens Karesser. Disse gjensidige Kjertegn, gjorde Ufelet flinsyg, da det blev mishandlet og slaget af Alle. Da det nu ikke vidste, hvilke Forholdsregler, det skulde tage, for at forbedre dets Kaar, faldt det Ufelet ind, at den Lykke, Hunden havde gjort, hidrørte fra dens Smigrerier imod sin Herre, og troede at torde vente en lignende Skæbne, naar det fulgte Hundens Exempel. Da det derfor nogle Dage efter saae Herren sovende i en Lænestol, satte det begge Forsødderne op paa hans Skuldre og begyndte af alle Kræfter at skryde, for at fornøje Herren.

ved dets harmoniske Sang. Men da Herren ikke alene ei gjettede Uselets Hensigt, men endog blev ganske forfækket, kaldte han paa sine Folk, som dygtigt afpryglede det til Belønning for dets smukke Opførsel og de, dets Herre beviste — rigtig nok noget raa — Smigrerier.

Hvad der kan være passende for den Ene, er det ikke for den Anden. Deri bestaaer den store Hemmelighed: at lægge Vind paa de Ting, hvortil vi have Duelighed; thi hvor Evnerne mangle, vil man aldrig komme synderlig langt.

Brombærbusken.

"Eglet falder ikke langt fra Stammen;" dette gamle Ordsprog blev endmere bekræftet af en Brombærbusk.

"Naar kun Nogen vilde tage sig af mig," sagde den engang til en Gartner, "plante mig ind i Haven, vande og pleie mig, saa vilde endog Fyrster faae Lyst til mig, beundre mine Blomster og nyde mine søde Frugter?" Gartneren lod sig overtale af de søde Ord, til at indplante den midt i Haven, i den bedste Jord, vandede

og pleiede den, saa godt, det var ham muligt. Men, hvad skete? Brombærbusken voksede, tog til og udsprede dens hvassse Grene og Blade saaledes, at den flettede sig ind imellem alle Blomster og Drangetræer, krøb hele Haven omkring og opfyldte Alt med dens Pigge, saa at man neppe kunde gaae mere. Gartneren blev endeligt vred, og sagde ved sig selv: "Jeg burde have vidst det, thi, Ublet falder ikke langt fra Stammen." Han tog Øren, og udryddede Brombærbusken med alle dens Grene og lange Skud.

Kragen og Krukken.

En tørstig Krage fandt en Krukke, hvori der var Vand nok til at slukke dens Tørst, men da den var meget dyb, kunde den ikke naae Vandet. Først forsøgte den med Næbbet at kaste Krukken omkuld, men det lykkedes ikke, den kastede derfor Stene deri; Vandet steg, og nu kunde den drikke af Hjertenslyst.

Ved Klogskab og en god Opførsel, opnaaer

man som oftest det, Voldsomhed og Styrke ikke kan erhverve.

Bagtelen og Flagermusen.

En Bagtel sang ved Nattetid i dens Bur. Hvorfor synger Du aldrig om Dagen, spurgte en Flagermus. Jeg blev forhen fangen, fordi jeg sang i Morgenstunden og derfor synger jeg nu kun om Natten. Saa klog. Skulde Du have været, før Du blev fangen, svarede Flagermusen; nu hjælper denne Forsigtighed Dig intet.

Bagten.

To Brødre, som begge vare tappre, laae sammen i en Telt, ikke langt fra den fjendtlige Leir. Den Ene var neppe sovet ind, før den Anden vaagnede ham og sagde: "Du sover, Broder! hvad, om nu Fjenden kom?" Den Anden svarede kort: "han kommer ikke" og sov atter ind. Nogle Dieblikke derefter vaagnede Broderen ham atter og sagde: „men Fjenden kunde dog komme;" men fik til Svar: "Der skeer ikke Alt, hvad der kunde skee," og snorkede atter. Det

varede dog ikke længe førend den Vaagenbe atter
 stødte Broderen i Siden og gjentog: "jeg veed
 ikke, hvorledes Du kan sove, da Fjenden er saa
 nær." Den Vækkede blev nu vred og svarede:
 "Lad mig i Fred! jeg begriber ikke, hvorledes
 Du kan vaage, da Du borde sove." Den føl-
 gende Nat skulde Begge paa Forpost. Sønnen
 overvælde den, som ikke havde sovet Natten
 forud. Han blev opsnappet af en fjendtlig Trop
 og hans i Graastand staaende Broder, der var
 for svag til at komme den Anden til Hjælp, trak
 sig, i rette Tid tilbage, gav Tegnet til at Fjen-
 den nærmede sig, og tilraabte Broderen, da de
 førte ham bort: "Lev vel Broder! havde Du
 sovet i Gaar, vilde Du have vaaget i Dag."

Forsigtighed er god og nødvendig; men den,
 der vil forudsee ethvert Tilfælde, bliver almindes-
 ligviis blind, der, hvor han ei borde være det.

1121013 Vognen og Karren. 1121013

1121013 En Genspænderhest kom med en svært be-
 læsset Karre til et Gæstgiversted, hvor der holdt

1121013 (6) 1121013

en Vogn med to Heste. Da Vognmanden ogsaa tog ind paa dette Sted, sagde en af Vognhestene til Karrehesten: "gode Ven! hvorledes er det muligt, at Du kan udholde saadanne Strabadser? Din Karre er ikke alene næsten ligesaa svært læsset, som begge vores Vogn; men, hvad der endnu er det Beklageligste, den har jo kun to Hjul og ligger Dig saaledes paa Ryggen, at man skal tro, Du maatte styrte derved."

"Det er vel sandt" — gav den til Svar, — "fordi mit Kjøretøi har kun to Hjul, kommer en stor Deel af Byrden til at hvile paa min Ryg; men derimod letter de to Hjul mig Trækket saaledes, at jeg ikke bruger halvsaa megen Anstrængelse, som I til Eders med fire. Om jeg end saaledes lever under Trykket, har jeg dog den store Fordeel, at jeg desto lettere kan fløbe min Byrde bag efter mig."

Adelsmanden, Bonden og Hjorten.

En Adelsmand var, med sin Jæger reben til en, hans Bye tilhørende Skov, igjennem hvilken Tyrsten, som førte Tropperne imod

Gjenden, for nogen Tid siden havde laadet hugge en Allé til Gjennemmarsch; og, da han kom til den ødelagte Plads, sagde han til Jægeren: hvor det var en stor Skade for mig! man kunde blive rasende, naar man seer, at Tyrsterne troer: Verden kun er skabt for dem.

Paa Tilbageveien red Adelsmanden over en af hans Undersaatters Eedemark. Bonden gik just paa sin Ager; han tog Hatten af, og mumlede i Skægget: Pokker hente den Junker! troer han da, at jeg kun dyrker min Mark, for at han med sine Heste skal nedtræde min Eed.

Da han vendte sig, saae Bonden en Hjort græsse i den anden Ende af Marken, paa en Plads, som endnu for faa Aar tilbage havde været en til Skoven hørende Heide, men af ham var opdyrket. I Brede sprang han derhen og tilraabte den allerede langt borte: Hei, Du Hund! pak Dig fra min Mark; vil Du æde mig fattig?

Men Hjorten standsede og sagde: gode Ven! var ikke denne Mark for kort Tid siden endnu et øde Bildnis? og hvem har berettiget Dig til,

med Din Moug at formindste min Næring?
 Viid! at Skaberen har frembragt denne Verden
 for os Alle, og at vi Alle der skulle møtte os.
 Men fordi Enhver af Eder tænker: Verden kun
 er skabt for hans Skyld, har han givet Eder
 den Straf: at den Eine er den Andens Udv og
 at aldrig Nogen af Eder faaer nok.

Nu gik Hjorten langsomt til Skoven, og
 Bonden sagde ved sig selv: Skade! at den naa-
 stige Herre ikke ogsaa hørte det. Hjorten talede
 som en Præst!

Hesten og Uben.

En Hest blev engang tilredet, som endnu
 ikke havde havt sin Lige i Hurtighed. Da nu
 et stort Tilsøb af Menneſker fandt Sted, for at
 see og beundre denne Hest, fik en Ube, der hav-
 de været Vidne hertil, fra et Vindue i et Na-
 boehuus, det Indfald ogsaa her at vise sine
 Spring for at blive beundret. Han iler hurtigt
 ned, træder frem, og løber af alle Kræfter rundt
 i en Kreds. Da Tilſkuerne i nogen Tid havde
 ugleet den, blev den med Pidsken udjaget fra

Banen af en Ribeknægt, idet Denne tilfoiede:
 Bliv hvor Du er, og søg ikke at være Andet,
 end det, Du kan blive.

Simonidas's Skibbrud.

Digteren Simonidas var meget fattig.
 For at erhverve sig sit Underhold, udarbejdede
 han Hymner til Roes for dem, der havde seiret
 i de olympiske Lege, og med disse Hymner gjen-
 nemreiste han Athens fornemste Stæder, hvor
 man gav ham Penge, for at høre dem. Efter-
 at have beriget sig ved dette Foretagende, vilde
 han igjen vende tilbage til sit Fædreland, som
 var Den Geos. Da det Skib, hvorpaa han var,
 formedelst dets Velde, ikke kunde modstaae den
 Storm, hvorfor det var udsat, strandede det
 midt paa Havet. Nogle af dem, der vare hos
 ham, gjorde sig Belter om Livet til deres Penge,
 Andre: Smaapakker af deres fortrinligste Kost-
 barheder. Simonidas, som derimod forblev
 ganske rolig, spurgtes om han ikke vilde redde
 noget af sit Gods? — Alt, hvad jeg eier, bærer
 jeg hos mig, sagde han. — De Fleste druknede,

forbi de havde belæstet dem for meget, og de, som ved Svømmen havde reddet sig, bleve paa Strandbredden plyndrede af Røvere. Da Skibet var strandet i Nærheden af Staden Glazomene, begave de Frelste sig derhen. En Lærd, som havde læst Simonidas's Digte og beundrede dem, uden personlig at kjende ham, erfarede hvem han var, ved den Maade han udtrykkede sig paa. Denne Mand tog ham til sig, gav ham Penge og forsynede ham med alle Nødvendigheder. Da de øvrige Forulykkede gik igjennem Staden, som Billedet af et Skibbrud, og anraabte om Bistand, mødte de tilfældigviis Simonidas, som intet manglede. "Har jeg ikke sagt Eder det, at jeg bar alt mit Gode paa mig; thi hvad I medtog, gik altsammen til Havets Bund.

Handens og Hjertets Goder ere sikke for Storm og alle Farer, og den Kloge maa foretrække deres Erhvervelse for ethvert andet timeligt Gode.

Den kloge Hare.

En Hare blev engang hidfigt forfulgt af en Hund. Da den nu aldeles tvivlede om at kunne undgaae den ved dens Fødders Hurtighed, gjorde den et Sidespring og blev staaende ganske stille. Den naaede derved lykkeligt Hensigten; thi Hunden løb den forbi. "Nu, det skal jeg aldrig glemme," sagde Haren derefter til sig selv, "at en Fjendes Forfølgelse bedst undgaaes ved roligt og stille at vente dens Angreb."

Stjernefigeren og Betleren.

En Stjernefiger sad i et Observatorium og gennemstreifede med nysgjerrige Bine: Himmelens umaalelige Rum. En Betler havde sneget sig efter ham og bad med grædende Bine om noget af hans Overflod. Philosophen, der just forfulgte en af Planeten Saturnus Drabanter, var saa fordybet deri, at han hverken saa eller hørte ham. Stakten gjentog sin Bøn nogle Gange; men da han mærkede at Hiin var døv, trak han ham forsigtigt ved Ærmet. Nu kom

Sjernerfigeren til sig selv; han saae sig om, og skjeldte paa den Forvovne, der havde styrtet ham ned fra Skyerne, da han var i Begreb med at betragte den gamle Saturns Palads. "Herre!" svarede Betleren: "kaldes det da Forvovenhed, at bede sin lykkeligere Broder om en Bid Brød, naar man er nærved at omkomme af Sult. De er forvoven, at De vil udgrunde de uendelige Rum, som Forsynet dog har skjult for Deres Blikke. Hvad har De at bestille i Himmelen? de Ulykkelige leve paa Jorden.

Styrmanden.

Engang blev et Skib overrasket af en voldsom Storm. Imedens alle Folkene derpaa stødte og sukede i Dødsfare, forandrede Veiret pludseligt og Himmelen blev atter klar. Neppe var Skibet undgaaet Faren og fik gunstig Vind, før Matroserne overlode sig til en overdreven Glæde. Men, Styrmanden, som Erfaring havde gjort klog, sagde til dem: "man maa glæde sig med Maade og kun, sørge i Stilhed;

thi Livet er en bestandig Blanding af Glæde og Sorg."

Twivl i Lykke og haab i Ulykke!

De to Heste.

To Heste kom paa Græsgangen til et sum-
pigt Stæd. Den Ene begyndte at ville gaae
over det med langsomme og saa lette Trin, som
muligt. Da den omtrent er kommen den halve
Vei, bliver den først bemærket af den Anden,
som da høligen forundrede sig over dens ængst-
lige Forsigtighed. "Hr. Broder," raabte Denne
"hvo vil være saa forknytt! rask igjennem," —
og beredte sig til, i store Spring at sætte over
den. To Spring lykkedes; men ved det Tredie,
blev den fiddendes i Dyndet. Da den endnu ikke
herved var bleven flogere, opbød den alle sine
Kræfter, for med Magt at arbejde sig igjennem,
men jo mere den anstrængede sig og satte hele
dets Legeme i Bevægelse, desto dybere sank den.
Medens nu Hiin ved dens Forsigtighed slap lyk-
kelig over paa den anden Side, befandt Denne
sig i en redningsløs Tilstand. "Broder," kreg

den Forulykkede med en klagende Stemme, "o Be; at jeg ikke traf et saa fast Stæd, som Du! Skæbnen har just ført mig til det Farligste." — "Na Snak!" svarede Hiin; "Skæbnen har ikke været mig gunstigere, end Dig, kun mine forsigtige Trin gjorde Stædet mindre farligt."

Hververne.

En Studerende saae sig nødt til, paa Reisen fra Universitetet, at tage ind i et Gæstgiverskæb, hvor der blev hvervet mange Soldater. Før han saae sig for, begyndte Hververne at anvende alle mulige Kunster, for at vinde ham til deres Konges Tjeneste. "Mine Herrer," svarede han ganske beskedent og sagtmødigt: "ville De bruge Magt, kan jeg vel ikke undgaae Deres Hensigter; men, da vi nu leve i en oplyst Tidsalder, som ogsaa Krigsmanden hædrer ved Beskedenhed og Menneskekjerlighed, saa haaber jeg, De ikke er nogen Undtagelse herfra, og derfor ville overveie, hvormed jeg er berettiget til at vente mig fritaget for en saadan Unmodning. Jeg har al Agtelse for Deres Stand; men da

jeg i flere Aar har søgt at forberede mig til en anden Bestemmelse, til Statens Nytte; og Udsaldet af Deres Naabens Lykke, aldeles ikke kan beroe paa mig, saa beder jeg Dem meget, mine Herrer! at lade Billighed tale, og ikke forhindre min Reises videre Fortsættelse."

Følgen af denne fornuftige Tale, svarede nu ogsaa ganske til Forventningen. Lieutnanten samtalede med ham, paa det Venstabeligste, saalænge han opholdt sig der, beviste ham al mulig Ære og Godhed, og lod ham uhindret reise bort.

Kort derefter, kom en anden Student ind paa det samme Stæd; og da nu lignende Forsøg til at hverve ham, bleve gjorte, udbrød han i de groveste og bitterste Fornærmelser; truede endog den, der vovede at komme ham for nær. "Ei, Ei!" sagde Lieutnanten: "Denne Herre vil vinde mere, ved den Beskedenhed, han kommer til at lære af Soldaterne, end ved hans nærværende Lærdom; Soldater! sørger for, at han kommer i Sikkerhed og i Morgen tidligt, kan sendes videre."

Österlandiske Fortællinger.

Hofmanden.

Nushirvan, den Retfærdige, vilde en Dag, han var paa Jagt, spise af det Bilde, han havde skudt, men han manglede Salt. Han sendte derfor Bud efter Noget, til næste By, men forbød at tage Noget, uden Betaling. Hvad vilde det vel sige, meente en Hofmand, om ogsaa Kongen tog lidt Salt uden at betale det? — Nushirvan svarede: "Naar Kongen samler Frugt i en Undersaats Have, ville Hofmændene Dagen efter omhugge Træerne." — Vagt Dig for at give et flet Exempel.

Manden, der taler Sandhed.

En Konge havde dømt en af sine Slaver til Døden. Da denne nu havde opgivet alt Haab, skaanede han intet mere og overvældede Kongen med Bebreidelser og Skjeldsord. "Hvad siger han?" spurgte Fyrsten sin Yndling. "Naadige

Herre," svarede Denne, "han siger: at Belønninger ville i hiint Liv blive de Fyrster til Deel, der tilgive, og han beder om Naade." — "Han har den," sagde Fyrsten. En Hofmand, som i lang Tid havde været en Fjende af Yndlingen, havde hørt Slavens Uttringer. "Man bedrager Dem," sagde han, "den Ulykkelige udstødte ikkun Skjeldsord imod Deres Majestæt." — "Den Usandhed, man forebragte mig," svarede Kongen, "var menneffelig, og Din Sandhed grusom." Derpaa vendte han sig imod Yndlingen med de Ord: "O! min Ven, Du vil stedsse sige mig Sandheden."

Exemplet.

En Konge af Chorazar sagde til sin Bezier; "Bactrianerne beherskes af en svag og uersfaren Fyrste, de ere ikke i Forbund med nogen Magt, og jeg kunde let bringe dem under mit Scepter; Træk mine Tropper sammen og drag imod dem." "Jeg skal adlyde," svarede Bezieren; "men, med hvilken Ret, vil Du berøve et Folk, der ikke er Din Fjende, Friheden?" — "Denne Erobring"

svarede Tyrsten, vil forsøge min Magt, og er det vel en Forbrydelse, at vise sit Mod og forstørre sit Rige?" — "Er det altsaa uskyldigt," gjensvarede Bezieren, "at give sine Undersaatter og Verden et Exempel paa Uretfærdighed?"

Unyttigt Gode.

En Araber havde forvilbet sig i Ørken. I to Dage fandt han intet at spise, og var i Fare for at dø af Sult; men traf endeligt en Vandgrav, hvori de Reisende vandede deres Kameler, og fandt derved en Lædersæk liggende i Sandet. "Gud være lovet," sagde han, da han løstede den op og sølede paa den, "det er sikkert Dadel eller Nødder; nu skal jeg ret vederkvæge mig!" I dette søde Haab, aabnede han Sækken; saae hvad den indeholdt og raabte, fuld af Sorgmodighed: "Ak! det er kun Perler."

Bennerne.

En rig Musselman havde i nogen Tid været syg, og forundrede sig over at to eller tre

af hans Venner ikke besøgte ham. "De vove ikke at komme," svarede hans Regnskabsfører, "de Penge, Du har laant dem, ere forfaldne, og de ere ei endnu istand til at betale." — "Saa gaae," sagde den Syge, "og siig dem, at de ere mig intet skyldige mere, og at jeg beder dem, komme til mig, for at hente deres Kvitteringer; jeg vil heller tabe mine Penge, end mine Venner."

Den bedragne Præst.

Marabuterne ere hos Tyrkerne et Slags Eremitter, der udgive sig for Hellige og Propheete, og rose sig af den Gave, at kunne gjøre Mirakler, hvorved de ofte bringe Dffere, som Mahomet idetmindste ikke har paabudet. En saadan Marabut kom engang til en fornuftig Tyrk og bad Denne, at tilstaae ham en Bøn. Tyrken lovede ham det og spurgte hvori den bestod? I en Smaating, svarede Præsten: Du skal give mig en af Dine Christenslaver, da jeg behøver ham til et Dffer. Godt, kom i Eftermiddag igjen, Du skal faae ham. Da den bedrageriske Hellige kom om

Eftermiddagen, sagde Tyrken: "Gaae op i det øverste Værelse, der staaer han, hent ham?" Marabuten gaaer og finder en stor, stærk Slave, som i den ene Haand har en Prygl og i den Anden en Sabel. Disse Vaaben havde hans Herre selv givet ham og befalet at værgе sig dermed. Marabuten forlanger, at han skal følge ham, da hans Herre har skjænket ham bort. Slaven siger: at han ikke kan, for han hører det af sin Herres egen Mund. Marabuten vil lægge Haand paa ham; men Denne hæver sin Prygl og forsikkrer Præsten, at hvis han nærmer sig ham, vil han slaae hans Hjernekul itu og til Overflødighed holder han ham Sablen hen for hans Næse. Kort, Marabuten trækker sig beskæmmet og rasende af Brede, tilbage; anklager Slaven til Herren for hans Modstand, eller rettere, klager over denne selv for at have spottet ham. — "Undskabsfulde," svarede Tyrken, "hvor har Propheten da befalet at offre Mennesker? men vil Du, Bedrager! have en Slave, saa tag Sablen, gaae ombord paa Skibene og hent Dig Een; Du vil da faae at see om det er en Smaating."

Den Gjerrige.

Mahomet sagde engang til sine Disciple:
 "Mine Brødre, gjører Vel, ligesom Gud har
 gjort imod Eder, og forlad Eder mere paa ham
 end paa Mennesket. Vogter Eder for den uhyk-
 kelige Karuns Skjebne, Han var en nær Be-
 slægtet af Moses. Propheten havde Medlidenhed
 med den trængende Glenbighed, hvori han be-
 fandt sig og lærte ham den Kunst at forvandle
 Metaller til Guld. Derved blev Karun snart
 riig, men tillige utaknemmelig, gjerrig og ugu-
 delig. Han oprørte Folket imod Moses, han
 vægrede sig ved at give Gud og Staten, hvad
 han skulde; men, hvad der meest var Gud imod,
 var: at den Fattiges Taarer ikke kunde bevæge
 ham, men fløde fra dette haarde Hjerte, som
 Regndraaberne fra en haard og glat Kugle. Da
 Moses havde forsøgt alle Sagtmodigheds og
 Godheds Midler forgæves, bad han Gud, efter-
 tryffeligt at straffe denne Synder, der ikke vilde
 forbedre sig. "Straf ham selv," svarede Her-
 ren, "jeg overlader Dig ham og hans Slægt."

Derpaa befalede Moses Jorden at aabne sig. Jorden adlød hans Befaling og opslugte først Karuns Hjorder, derefter hans Telte med deres Husgeraad og dernæst hans, ligesaa gjerrige, Kone og ligesaa ugudelige Børn. Dog, alle disse Tugtelser, saa strænge de end gradviis bleve, kunde ikke aftvinge denne forhærdede Synder det mindste Tegn paa Anger, før han endeligen følede at Jorden sank under hans Fødder og et huult Svælg allerede indsluttede dem. Denne Skræk knugede hans Halsstarrighed, han ydmygede sig for Moses og bad firegange om Tilgivelse. Men nu var det for sildigt og Moses lod ham synke tilbunds."

"Mine Børn," vedblev Mahomet, "Den ugudelige Karun har rigeligt fortjent sin Ulykke; men, efter nogle Dages Forløb talede Gud til sin Prophet: "O Moses! Karun har firegange bedet Dig om Tilgivelse, og Du bønørte ham ikke. Havde han henvendt sig til mig og ikkun bedet een gang, jeg havde tilgivet ham!"

Ufkyld.

Jeg mødte en Dag, ved Havets Bred, en dydig Daglønner, som næsten var halv opædt af en Tiger. Han laae i det sidste Aandedrag og leed meget. "Store Gud!" sagde han, "jeg takker Dig, vel lider jeg meget, men min Samvittighed er reen."

Religionens Magt.

Da Kalifen Hussein, en Søn af den store Ali, sad ved Bordet, lod en af hans Slaver en Skaal varm Suppe falde paa hans Hoved. Bred saae Kalifen paa Slaven og Denne kastede sig sittrende og bævende for hans Fødder, idet han fremstammede følgende Ord af Koranen: "Paradiset er beredt for dem, der tilbageholde og beseire deres Brede." Sagtmodigt svarede Hussein: "Jeg er ikke vred." Slaven vedblev i samme Vers; "og som tilgive den, der har fornærmet ham." Hussein sagde, uden at see paa ham: "jeg tilgiver Dig." Slaven

(7*)

talede fremdeles: Og Gud elsker dem over Alt, som gjengjelde Ondt med Godt." Hussein rakte ham Haanden og sagde: "Nu da, staae op! jeg skænker Dig Friheden og 400 Drakmer Sølv." Kört over denne Godhed, omfavne de Slaven Husseins Fodder og raabte: "O min Herre! Du ligner det ædleste Træ, der laaner sin Skygge, og skænker dets Frugt endog til den, der med fræk Haand kaster Stene imod det."

Den gode Minister.

Den mægtige Aron Raschid havde Mistro til sin Bezir Giafar, at han ikke længere fortjente den Tiltro, han havde til ham; thi Arons Røner, Bagdads Indvaanere og Dervisscherne talede om ham med megen Bitterhed. Kalifen elskede Giafar, og vilde ikke dømme ham alene efter Stadens og Hoffets Skrig, men han undersøgte sit Rige og saae der overalt: dyrkede Steder, smilende Marker, rige Byer, de skjønne Kunster i Anseelse og en fornøiet Ungdom. Han undersøgte Baabenpladsene og

Søhavnene; han saae her et stort Antal Skibe, der truede Kysterne af Asien og Afrika, og hist Krigere, der vare øvede og tilfredse med deres Tilstand. Disse Krigere, Landsfolket og Matroserne raabte: "O Gud! velsign Dine tro Husholdere, og læg Har til Aaron Raschids og hans Bezier Gjasars Dage; vedligehold Fred, Retsfærdighed og Overflod i Riget; Du viser Din Kjærlighed imod Dine Trofaste, idet Du giver dem en Kalif, som Aaron og en Bezier, som Gjasar." Rørt over denne Tiltale, gik Kalifen ind i en Moschee, fastede sig paa sine Knæ og sagde: "store Gud! jeg takker Dig, at Du har givet mig en Minister, som Hoffet vel omtaler ilde, men, som elskes af Folket.

Tilbagetogtet.

En Konges Minister var falden i Unaade, og drog sig tilbage til en frugtbar Dal, som han dyrkede med Omhu. Da han ikke havde fortjent sin Afsked, trøstede han sig let og sandt megen Smag i sin ny Levemaade. Kongen, som skattede hans Talenter og følte sit Tab, søgte ham

op, og bad ham igjen at komme til Hoffet. Men Ministeren afflog det, og sagde: "Du har hævet mig til den høieste Værdighed; med Fasthed taalede jeg de Besværligheder, som vare forenede dermed, Du har tvungen mig til at trække mig tilbage; nu har jeg No, lad mig beholde den. — At unddrage sig Verden, er at berøve det vilde Dyr dets Tænder, den Dnsksfulde, hans Dolk og Slangen dens Braad." Kongen trængte paa ham; "jeg behøver en oplyst og rets Kaffen Mand," sagde han, "som kan hjælpe mig at bære Magtens Byrde, og jeg finder ingen Duligere dertil, end Dig." "Du vil finde Een," svarede Ministeren ham, "naar Du søger iblandt dem, der ikke søge Dig."

Omvendelse.

Det guddommelige Forsyn havde ført et lastefuldt Menneske i et Selskab af forstandige Mænd, hvis Sæder vare rene og hellige. Han blev rørt over deres Dyder, og forsømte ikke at efterligne dem og aflægge sine gamle Vaner. Han blev retfærdig, maadeholden, taalmodig,

arbejdssom og velgjørende. Man kunde ikke nægte hans gode Gjerninger; men man tilskrev dem, flette Bevæggrunde. Man roste hans gode Handlinger, uden at elske ham, og man bømte ham steds efter hvad han havde været, men ikke efter hvad han nu var bleven. — Denne Uretfærdighed bedrøvede ham, han udgjød sine Taa-
rer i en viis Oldings Barm, som var retfærdigere og menneskeligere, end de Andre. "O min Søn!" sagde han, "Du er ophøiet over Rygtet, tak derfor Gud! lykkelig er den, som kan sige: mine Fiender og Modstandere dable Feil hos mig, som jeg ikke har. Hvad har det at sige: at Mennesket forfølger Dig, som en Skurk, naar Du kun er god? Har Du ikke to kraftige Vidner til Dine gode Handlinger i Gud og Din Samvittighed."

Den røvede Melon.

Sultan Masud gik, som de østerlandsske Konger pleiede, paa Jagt med endeel af hans Armee. Han strøifede alene omkring og fandt en under et Træ siddendes Bonde, som rev sig i

Haaret og saae meget fortvivlet ud; Sultanen
 gik hen til ham og spurgte: hvorfor han saaledes
 græd? "Herre," svarede han, "jeg havde en
 eneste Melon, som jeg pleiede med Omhyggelig-
 hed, den var min hele Rigdom; thi jeg haabede
 at sælge den dyrt, for, med mine Børn, at leve
 af Pengene, og just nu har en af Sultanens
 Officerer røvet mig den." "Berolige Dig,"
 sagde Sultanen, "Du skal faae Din Eiendom
 igjen." — Derpaa kaldte han en af sine Tjenere
 og sagde: "Jeg har Lyst til at spise en Melon,
 kan Du finde Een, vil jeg betale den dyrt." Tjeneren
 løb omkring til hele Armeens Telte, indtil han
 endelig fandt Manden med Melonen. "Din
 Lykke er gjort," sagde Tjeneren, "naar Du
 bringer Keiseren denne Frugt. Det er pludseligt
 falden ham ind at ville spise en Melon, men i
 hele Leiren er ingen at finde og Du kan vente Dig
 en anselig Belønning." Officieren ilede til Sul-
 tanen og bragte ham Melonen. "Læg Røveren
 en Kæde om Halsen," befalede Sultanen, og
 vendte sig til Bonden: "tag ham med Dig, han
 er Din Slave; sælg ham, eller gør med ham,
 hvad Du synes." Bonden takkede Sultanen og

førte sin ny Slave ved Lænken. Saa snart de
 vare fjernede fra Sultanens Synskreds, begyndte
 Officieren at handle med Bonden om sin Frihed.
 Han bød ham 1500 Zechiner. Den fattige
 Mand blev blendet af saa mange Penge og be-
 tænkte sig ikke længe paa at antage en Priis,
 der i hans Dine syntes overordentlig, og som
 han aldrig vilde kunne faae for sin Melon. Han
 lod Officieren gaa og ilede med Pengene til Rei-
 seren, som han, fuld af Glæde fortalte det slut-
 tede Kjøb. "Du har været for nøisom," sagde
 Sultanen, "Lovene ville have tilkjendt Dig hans
 hele Formue, thi han fratok Dig Alt, hvad
 Du eiede."

Allegorier.

Mennesket.

En Mand gik tilføes for at gjøre sin Lykke ved Handelen. Neppe havde han reist nogle Mile, før der opstod en skrækkelig Storm. Havet brusede, Bølgerne steg himmelhøit og et ulukkelig Stød imod en Klippe, gjorde at Skibet skiltes ad og blev et Bytte for Afgrunden med Alt hvad der var ombord. Kun Alcest, saaledes heed den Reisende, var alene saa lykkelig at redde sig paa et svagt Bræt, hvorved han svømmede til en ubekjendt De. Her laae den stakkels Kjøbmand, berøvet hele sin Eiendom og halv død af Frygt og Angst. Efterat have overstaet den første Skræk, besluttede han at gaae dybere ind paa Den for at erfare om den var beboet af Mennesker, eller blot af Dyr. Fuld af sorgmodige Tanker fortsatte han sin Gang, uden at vide hvorhen, indtil han saae en banet Dei, og haabende at møde Skabninger af sin Art, gik han modig fremad paa den betraabte Dei. Snart

derefter kom han til en stor Stad; men, hvor forundredes han ikke, da Indvaanerne løbe ham imøde med Glædesraab. De omringede ham, modtog ham med Grefrygt, og Herolderne raabte: "Indvaanere paa Den, seer her Eders Konge!"

Man førte den stakkels Reisende ind i Staden med den største Pragt, bragte ham til det kongelige Palais, iflæbte ham Purpurkaaben og paasatte ham Kronen. Rigets Store faldt paa Knæ for ham og tilsvore ham Trofskab; tillige overleverede de ham Rigets Skatte, der vare meget store.

Alcest var saa forundret over det, der hændtes ham, at han i lang Tid troede, det var en Drøm. De første Uger tilbragtes med Lyssigheder og Glædesfeste, ved hvilke desuden den unge Konge ikke kunde komme til sig selv igjen. Da han endeligt ved Erfaring overbevistes, at hans Lykke ikke var nogen Drøm, opstige forskjellige Tanker i hans Hoved. "Hvad mon dog dette er for en De? Hvad skal vel det betyde, som foregaaer med mig? og hvad skal Enden blive?" tænkte han.

Disse Tanker gjorde Alcest urolig. Han

spurgte sine Ministre, sine Hoffolk, fort alle dem, der vare omkring ham, om Aarsagen til hans Dphøielse. Men, han fandt kun Smigrere, og Ingen vilde sige ham Sandheden. "Deres Majestæt," heed det stedse, "er uindskrænket Monark paa denne De. Nyd Deres Lykke uden Besymring. Utallige Skarer ere beredte til at vove Liv og Blod paa det første Bink, for Deres Majestæt."

Alcestes Sind blev ikke roligere ved disse og tusinde andre Smigrerier. Hans hemmelige Kummer tiltog derimod fra den ene Dag til den Anden. Nogen Tid derefter traf han tilfældigviis en ærværdig gammel Olding, hvis oprigtige Udvortes strax hentykkede ham. "Gode Fader!" sagde han til ham, "Hvo har gjort mig til Ederes Konge? hvorfor er jeg bleven det, og hvad vil der tilsidst blive af mig?"

"Herre!" svarede Oldingen, "denne De beboes af Væsener, der have bedet Gud, hvert Aar at sende dem et Menneske, som kan regjere dem. Den Almægtige har hørt deres Bøn; hvert Aar paa en bestemt Dag kommer et Menneske hertil ved et Skibbrud, og Folket er saa vis derpaa,

at det løber ham imøde med Fryberaab, sætter ham paa Tronen og erkjender ham for deres Konge." — "Hvad bliver der da af den gamle Konge?" spurgte Alcest ganske sørgmodig. — "Saa snart hans Aar er forløben" — svarede Oldingen — „stødes han fra Tronen, berøves al sin Pragt og iføres flette Pjalter. Uovertænelige Soldater slæbe ham til Havbredden, kaste ham i et lidet Fartoi og sende ham til en tør og øde Ø, hvor den hidtilværende Monark hverken finder Venner eller Undersgatter, men fører et elendigt og kummerfuldt Liv. Dette, store Konge! er en uforanderlig Lov, som hverken Menneſker eller Aander kunne omstøde."

Alcest blev meget bedrøvet over denne Efterretning. "Har da alle mine Formænd vidst denne deres Skæbne forud?" spurgte han. — "De have Alle kjendt den," svarede Oldingen, "men de vare blendede af Tronens Glæde og havde ikke Hjerter til at tænke paa den sørgelige Fremtid. Den korte Glæde, de nød her, forjagede hos dem enhver Tanke om en varig Lykke, og deres Regjeringsaar forløb, uden at de mærkede det. Endeligt brød den skrækkelige Dag frem,

og de havde intet gjort, for at forsøde dem en
saa sørgelig og uundgaaelig Skæbne."

Man kan let forestille sig, at Alcestes
Kummer end mere forøgedes ved denne Tale.
Med Skræk tænkte han paa, at hans Regjerings
Aar næsten halvt var forløben, og han fattede
den Beslutning at anvende den endnu tilbagevæ-
rende Tid desto nyttigere. "Rettskafne Olding,"
sagde han til den Gamle, "Du har forkyndt
mig en forestaaende Ulykke; hvilken Anden end
Du, vilde kunne vise mig Midlerne til at und-
gaae den, eller dog idetmindste, saameget som
muligt, at formindske den?"

"Erindre Dem, Deres Majestæt!" svarede
Oldingen, »at De er kommen nøgen og blottet
for Alt, her til Den. Saaledes maa De ogsaa
forlade den, og kan aldrig komme tilbage hertil.
Der er ikkun eet Middel til at undgaae den
Elendighed, der truer Dem, og det bestaaer deri:
at De maa med Klogskab benytte Deres Regje-
ringstid. De maa sende Bygmestere og Kunst-
nere til den øde De, hvorhen De i sin Tid vil
blive bragt. De maa anlægge Paladser, For-
raadshuse og Lusthaver, og lade Dem forsynes

med Alt, hvad der hører til Nødvendigheder og Fornøielser. Men De maa ile, Tiden løber haastigt bort og et forsvundet og unyttet Dieblif kommer aldrig tilbage. Fremfor Alt, erindre Dem, at De har intet, De kan medbringe til Deres fremtidige Opholdssted, uden hvad De, i den Tid, som De endnu har tilbage, lader føres derhen."

Kongen blev igjen opmuntret ved dette Raad. Han tænkte nu ikke mere paa sin nærværende Lykke; derimod vare alle hans Tanker henvendte til den øde De. Han sendte Kunstnere og Arbeidsfolk derhen, som i kort Tid gjorde den til et behageligt Opholdssted. Han lod ogsaa Levnetsmidler og alle Slags Nødtørftigheder bringes derhen, og endeligen ligesaamange Indvaanere, som der behøvedes for at gjøre den frugtbar.

Under disse Beskæftigelser nærmedes det Dieblif, da Alce st maatte forlade sit Rige. Dette Dieblif, der for hans Forgængere havde været saa skrækkeligt, havde for ham intet rædsomt; tvertimod længtes han efter det Tidspunct, da han skulde tage sit ny Rige i Besiddelse.

Endeligt kom den bestemte Dag. Han blev stødt fra Tronen, berøvet alle sine kongelige Klædninger, bedækket med nogle Pjalter og paa et elendigt Skib ført til hans Bestemmelsesstæd.

Alcest landede lykkeligt og tog med Glæde Besiddelse af sin ny De, der nu ei længer var nogen Drk, og levede lykkeligere af de Forraad, han havde bragt dertil, end nogensinde forhen.

Ethvert Menneske er en Alcest. Skibbruddet er det Dieblik, han fødes; Den, hvorpaa han lander, er Verden. Den ærværdige Olding, som underretter ham om den Skæbne, der venter ham, og lærer ham Midlerne til at formilde den, er Religionen. Det Kar, hvori han skal regjere, er det menneskelige Livs Varighed. Den øde De, hvortil han bringes, er den anden Verden. Kunstnerne, Arbeidsfolkene og Forraadene, som han sender derhen, ere de dydige Handlinger, som han udøver i denne Verden, og, som følge ham i Hiin. Kongerne, hans Forgængere, som kun lidet bekymrede sig om den øde De, ere de fleste Mennesker,

som ganske hengive sig til denne Verdens Glæder og derfor fremkomme for Guds Trone med tomme Hænder, d. e. uden dydige Handlinger.

Det fløge Balg.

Da Herkules gik over fra den barnlige Alder til Unglings Aarene, begyndte han alvorligt at overlægge med sig selv, at han ihenseende til sit Fremtids Liv kun havde Balget af tvende Veie, nemlig Lastens Landevei, eller Dydens Gangsti. Fuldt af disse vigtige Tanker begav han sig til et ensomt Sted; neppe havde han sat sig ned og begyndt at overlægge hvilken af disse Veie, han skulde give Fortrinet, førend han pludseligt bemærkede tvende vorne, unge Jomfruer. Den Ene var iført en hvid Klædning og røbede i sit Udortes noget Unstændigt og naturligt Frit. Hendes Legeme fortryllede ved en ukunstlet Pynt, hendes Mine, ved et beskedent Blik, og af hele hendes Opførsel fremlyste en utvungen Sædelighed. Den Anden syntes at være opdraget til en forførende Bellyst. Hendes Dragt var pp-

pig; hendes Dine løbe rundtomkring og man
 saae dem ikke en eneste Gang heftet paa en al-
 vorlig Gjenstand. Hun havde altid noget at
 rette paa sine Klæder. Snart betragtede hun sig
 selv, snart saae hun sig om, for at erfare om
 man bemærkede hende, og derpaa vendte hun sig
 igjen til sin egen Skygge. Begge nærmede sig
 Herkules. Men istedet for, som den Første
 at fortsætte sin Gang med langsomme, eensfor-
 mige Skridt, søgte den Sidste at forekomme
 Hiin ved hurtigt at løbe hen til det unge Men-
 neske, som hun tiltalede saaledes: "Jeg seer, min
 kjære Herkules! at Du endnu ikke er ret enig
 med Dig selv, om hvilken Vej, Du skal vælge.
 Men, naar Du lover at elske mig, saa vil jeg
 føre Dig paa en fortryllende og bekvem Vej. Alt
 hvad der kan kaldes Fornøjelse, skal Du nyde
 i høieste Grad. Dine Dine, Din Lugt og Dine
 Gølelser skulle indhøste alle mulige Glæder; ingen
 Sorg af noget Slags, skal forurolige Dig, og
 Din eneste Beskæftigelse skal være at udfinde
 behagelige Spiser og Drikke." Hun lovede endnu
 meget mere af samme Slags, indtil endeligen
 Herkules afbrød hendes Tale med følgende

Spørgsmaal: "Jomfru! hvad hedder Du?" Hun svarede strax: "Mine Venner kalde mig Lykssalighed; men de, som hade mig, kalde mig Lasten."

Saa langt vare de komne i Deres Samtale, da den anden Jomfru kom til, og talede saaledes til Herkules: "Ogsaa jeg kommer til Dig, min kjære Herkules! fordi jeg kjender Dine Forældre, Dit Sindelag og Din Tilbøielighed til roese værdige Handlinger. Jeg har forud et mere, end almindeligt Haab om Dig, og vælger Du mine Veie og Grundsætninger, saa vil Du ikke alene udøve mange ædle Handlinger; men endog befæste min Roes hos alle redeligt Tænkende ved Dit fortræffelige Exempel. — Jeg vil imidlertid ikke bedrage Dig og begynde min Underviisning, med at love Dig Fornøielser og gode Dage. Jeg vil endog strax føre Dig ind i Tingens Væsen og Natur, saaledes, som det af Forsynet er anordnet. Alt, hvad der er ædelt og stort, maa, ifølge den Almægtiges Bestemmelse, opnaaes af Menneffet ved utrættelig Flid og Arbeide. Ønsker Du, at Gud skal være Dig naadig, maa

Du ære ham; vil Du være elsket af Dine Venner, saa maa Du vinde dem ved Velvillighed; tragter Du efter en stor Stads Agtelse, maa Du bidrage til dens Velgaaende. Skal hele Grækenland beundre Dine Dyder, saa maa Du være hele Landets Velgjører. Vil Du, at Ageren skal bære Frugter, maa Du dyrke den. Ønsker Du, at blive stor i Krigen, at redde Dine Venner fra Slaveri og fængsle Dine Fjender med Lænker og Baand, maa Du lade Dig undervise af erfarne Folk i de krigeriske Kunster; og skal Dit Legeme blive stærkt, maa Du øve det med meget og møjsommeligt Arbejde."

Her faldt Læsten hende i Talen og sagde: "Mærker Du vel, Herkules! hvilken langsom og besværlig Vej, dette Fruentimmer viser Dig til Fornøielsen, da jeg derimod lover, i kort Tid og uden Omveie, at gjøre Dig lykkelig?" Herpaa svarede Dyden: "Ulyksalige! hvilke Goder, kan Du opvise, der eiendommeligt tilhøre Dig? er Du vel istand til — tilstaae det selv, — en eneste sand Fornøielse, da Du aldrig oppebier Tiden til Lysterne indfinde sig? Du spiser før Du hunger, og drikker før Du tørster, og just

derfor behøver Du Rokke for at opvække Dine vellystige Tilbøieligheder, ved tusinde udsøgte Spiser. Du sover, ikke alene for at hvile efter Arbeidet, som meget mere, fordi Du har intet andet at bestille. Saaledes misleder Du Dine Venner. Nætterne tilbringer Du i Belyster, Dagene ved Søvn, og omendskjøndt Du aldrig vil dø, have dog Guderne forkastet Dig, og alle retskafne Menneſker stemplet Dit Navn med Affeſh. — Aldrig har Du hørt Dig roses; aldrig har Du seet et eneste nyttigt Arbeide fra Dine Hænder, hvilket dog ſkaffer vore Dine det behageligſte Skue. Skulde man vel og kunne tro, hvad Du ſiger? og ſkulde man vel yde Dig Biſtand, naar Du behøver den? — Skulde vel Noget, der endnu have deres Sandſers Brug, ønske at regnes til Dine Venner, da Du ødelægger deres Legemer i deres Ungdom og i Alderdommen overlader dem til Fortvivlelſen?"

Hun bebreidede ſin uforſkammede Modſtanderſke endnu meget Mere og ſluttede endeligt med følgende Skildring af ſin egen Perſon: "jeg opholder mig hos retſkafne Folk og, uden min Biſtand kan intet roesværdigt Værk lykkes. Juſt

derfor agtes jeg af ethvert rebeligt Menneſke. Hos Kunſtnere, træder jeg iſtebet for en attraaet Hjelperinde. For Huſfædrene bevarer jeg deres Huſe. Tro Tjeneftefyende tager jeg under min færdeles Beſkyttelſe. Jeg befordrer Fredens Værker og er i Krig en tro Bundsforvant; men iſær tager jeg fortrinlig Deel i alle Venſkaber. For mine Venner ſmager Maben altid godt, fordi de ikke ſidde ſig tilbords for Sulten indbyder dem, og de føle ligeledes Søvnenes Behageligheder med mere Vellyſt, end Lediggængerens. De erindre ſig med Glæde deres Fortids Levnet og Gjerninger, og juſt dette giver dem den fornødne Munterhed til deres nærværende Forretninger. Ved mig, blive de Gubernes Venner, Menneſkenes Undſlinger og deres Fædrelands Greſtempler, og naar de endeligt have tilbagelagt deres Livs Løbebane, vil deres Roes ikke begraves med dem; men det Minde, de have ſtiftet ſig iblandt Menneſkene, vil forevige dem. »Vil Du herefter, min Herkuleſ!“ tilſoiede hun, »være deelagtig i denne Lykſalighed, ſaa lad Dig det ikke fortryde, at Du ſtandhaftig og mandig maa bringe mine Læreregler i Udøvelſe endog i Dit Anſigts Sved.»

Da hun havde sagt dette, forsvandt hun, og Lasten, som havde paatrængt hende sit Selvskab, blev ligeledes usynlig. Da Herkules havde fattet sig efter sin Forundring over dette Syn, var han ikke mere tvivlraadig, hvilken Wei, han skulde vælge. Han valgte nemlig Dydens Wei, og blev derved en saa berømt Mand, at hans Minde den Dag i Dag endnu ei er udsløttet.

Bibliotheket.

Dabshelim, Konge i Indien, havde et saa talrigt Bibliothek, at hundrede Brachmaner neppe vare tilstrækkelige til at holde det i Orden og tusende Dromedarer behøvedes for at flytte det fra et Sted til et Andet. Da han ikke var istand til at læse alle disse Bøger, saa paalagde han Brachmanerne at forfærdige Udtog af det Nyttigste og Bedste deraf. Disse Lærde lode sig Arbeidet være saa magtpaaliggende, at de i mindre end 20 Aar bannede en lille Encyclopædie deraf paa 12000 Bind, som bekvemt kunde bæres af 30 Kameler. Brachmanerne nøde den

Tre at overlevere Kongen dette Værk; men, hvor stor blev deres Forundring, da han fortalte dem, det ikke var ham muligt, at kunne læse 30 Kameel-Læs Bøger. De sammentrængte derfor deres Udtog til femten, derpaa til ti, saa fire, til to og tilsidst blev kun saameget tilbage, at et Muldyr af Middelstørrelse kunde belæses dermed. Til Ulykke var Dabschelim bleven gammel, medens hans Bibliothek saaledes blev sammensmeltet, og før han saae Sandsynligheden for sig, at kunne nyde det Ypperste deraf til sidste Draabe. "Naadigste Sultan!" sagde hans Beszier, den vise Pilzai, »omendkjøndt jeg kun har et meget ufuldkomment Kjendskab til Dit Bibliothek, forpligter jeg mig dog til at gjøre et meget kort og fuldstændigt Udtog deraf. I eet Minut skal De kunne læse det og dog have tilstrækkeligt Stof til Eftertanke, for hele Deres Liv." Pilzai tog et Palmeblad og skrev med en Guldstift følgende fire Sætninger:

1. De fleste Videnskaber indeholde ikkun et eneste Ord: maaskee! og hele Historien ikkun tre: født, lidt, død!

2. Elsk intet, uden det Gode, og gør Alt, hvad Du elsker. Tænk intet, uden det Sande, og sig ikke Alt, hvad Du tænker.

3. O Konger! tæmmer Eders Lidenstaber, hersker over Eder Selv, og det vil da blive Eder en Børneleg at regjere Verden.

4. O Konger! o Folk! man kan ikke ofte nok igjentage det for Eder, hvad de verdslig Vise vove at betvivle, at der er ingen Lykke uden Dyd og ingen Dyd uden Gudsfrøgt!

Tankesprog.

Sundhed er den jordiske Lykksaligheds ufæleerligste Gode: ingen foretrækker Krone og Scepter for den.

Søg ikke Faren, for at du ikke skal omkomme deri; men gaae den modig imøde, hvor Du ikke kan undgaae den.

Sæt Dig stedse i Dens Sted, som Du agter at gjøre Uret og Du vil da aldrig fornærme Nogen.

Det er ikke nok at tjene sine Venner; men det maa skee med Velvillie.

Hellere fattig med Ære, end rig med Skam. Munterhed og Maadehold ere de bedste Læger.

En Daare gjør enten slet intet, eller det, han gjør: urigtigt, eller ikke det, han skulle gjøre.

Intet Menneſke er ſaa ubetydeligt, at han jo kan ſkade Dig; vær derfor ikke ligegyldig imod et Fjendſkab, ſom Du kan undgaae.

Ungdommens Glid er Alderdommens Ære.

Kaſt ingen Time bort; thi Livet beſtaaer af Timer.

Bed intet at gjøre, lærer man at gjøre det, ſom er Dndt.

Er Vren tabt, er Alt tabt.

Den Glæde, at hævne sig, er ikke saa stor,
som den, at tilgive.

Tre Ting gjøre en god Mester: vide, kunne
og ville.

Selv gjort er snart gjort.

Endskab skader sig selv meest.

En ond Samvittighed er en gnavende Drm.
Bestræb Dig for, hellere at leve et retskaffent
Liv, end et langt Liv.

En retskaffen Mand maa holde sit Ord og
derfor aldrig love Noget, han ikke har ifinde at
holde.

Naar Dit Arbejde ikke strax vil lykkes, skal
Du ikke blive utilfreds; thi endnu har Ingen
gjort noget godt, uden først at have gjort det slet.

At gaae tidligt tilfængs og staae tidligt op,
gjør Menneſket sundt, rigt og klogt.

Taalmod er et Plaster for al Skade.

Belanſtændighed byder at agte paa Andres
Tiltale.

Gly de korte Glæder, der ledsages af lange
Smerter.

Det er Begyndelsen til Viſdom, at man

gjerne hører den og elsker Klogskaben høiere end alle andre Goder.

Bedholdende Flid overvinder alle Vanskeligheder.

Den, der skammer sig ved at spørge, lærer intet.

Den, der ikke kan bære Lidelser, har ingen høi Sjæl.

Hevngjerrighed vidner stedse om en svag Sjæl.
At tabe sin Ære, er det samme, som at dø for Tiden.

Al det Gode kan man aldrig gjøre formeget.
Taalmod er bitter, men dens Frugt er sød.
Beslit Dig stedse paa Orden; thi ved den sparer Du megen Tid og Møie, og mange Fortrædeligheder.

Den sande Høflighed bestaaer deri, at man viser Godhed mod alle Mennesker.

Mistro er Moder til Sikkerhed.

At ærgre sig over Smaaating røber en svag Aand.

Den der viger fra Dyden, viger fra Lykken.
Det retskafneste Forsæt er stedse det Klogeste.
Der er ingen sikrere Vej til Lykken end Dydens

og Fromhedens. Naar man da opnaaer den paa denne Wei, er den varigere og behageligere; forfeiler man den, ville de altid holde os skadesløse.

Vil Du hevne Dig paa Din Gjende, saa gjør det ved en ulastelig Dpførsel.

Naar Verden stormer, bør Du hylle Dig ind i Dyden.

Stolthed er stedse forenet med stor Svaghed.

Bevidsthed om vor Styrke kan let lede til Hovmod og fra Hovmod til Fald er kun et Skridt. Den, som staaer, see til, at han ei falder.

Sky forsigtigt de farlige Steder, og troe Dig ikke sikker for Synden.

En af de største Hemmeligheder, naar man vil bevare sin Rolighed, bestaaer deri, at kunne taale Spøg.

Den Gjerrige mangler saavel det, han har, som det, han ikke har.

Det bedste Middel til ikke at begaae nogen Feil, er at undgaae Leiligheden dertil.

Vi skulle leve saaledes, som om hele Verden saae os, og tænke, som om ethvert Menneſke kunde læse i vore Hjerter.

Det er for silbigt at angre i Alderdommen,
intet at have lært i Ungdommen.

Usandhed er en Snebold; jo mere man væl-
ter den, jo større bliver den.

At kjende sig selv, er den største Kunst.

Hvad Du kan gjøre selv, maa Du ikke vente
gjort af Andre.

Velvillie er Selskabets største Pryd og den
forteste Veie til at vinde Menneskenes Venfskab.

Den, som engang bedrager Dig, gjør Dig
Uret; bedrager han Dig andengang, gjør han Ret.

Den, som altid smigrer, har bedraget eller vil
bedrage.

At tale meget og godt er sjældent forenet;
det er derfor bedre at sige meget med faa Ord,
end lidet med Mange.

At kunne styre sig selv og være Herre over
sine Lidenfsaber, røber en stor Sjæl.

En gylden Tomme gjør ikke Hesten bedre,
ligesaa lidt som en kostbar Klædning gjør Daaren
flog.

Naar man vil noget, som Andre ikke ville,
eller omvendt, uden at have grundet Aarsag der-
til, er man egenfsindig.

Den, som forlanger Ugtelse, fordi han er riig, forlanger med samme Ret, at man skal ære Bjerget, der indeslutter Guld.

Hvo, som kaster Skarn paa Andre, smudser sig selv meest.

Bredens Ende er Angerens Begyndelse.

Gudsfrugt er nyttig til alle Ting, til Trøst i Ulykken, Forsigtighed i Lykken og Rolighed i Døden.

Livets Lykke er ikke bunden til Rigdomme; man lever fornøiet med libet, naar man er maa beholden og forstaaer at indskrænke sine Lyster.

Arbeid, som om Du skulle leve evigt, og lev, som om Du skulde dø hver Dag.

Siig noget Bedre, end at tie, eller — tie!

Hvad Du gjør, gjør det rigtigt; taler Du med Nogen, saa tænk paa hvad du hører; læser Du, saa prøv hvad Du læser.

Lydighed er Lyksalighedens Forløber.

Lee den Stolte ud, der skammer sig ved sine Taarer. Kun de uophørlige Taarer fortjene vor Skamrødme.

En klog Søn er sin Faders Ære og

Moders Glæde; en Daare af en Søn, derimod sin Faders Skam og Moders Græmmelse.

Den, som er stolt og hovmodig imod dem, han anseer flattere, end sig selv, er sikkert krybende og slavisk imod dem, der ere over ham.

Betjen Dig af List, ikke for at bedrage, men, for ikke at bedrages.

Det er aldrig Skam at lære.

Gode Tanker og gode Ord ere Sødskendes børn, der stedsse føre hinanden ved Haanden.

Den, som skammer sig ved Spørgen, skammer sig ved Læren.

Vi skulle spise for at leve; men ikke leve for at spise.

Man er aldrig saa lykkelig, eller saa ul lykkelig, som man indbilder sig.

Hjertets Uskyldighed er den kostbareste Skat.

Reenlighed er ikke blot nyttig, men og nødvendig; foruden at den befordrer Sundheden, er den en Deel af Belangstændigheden; derfor er det ikke tilladt noget ordentligt Menneske at forsømme den.

Viisdomslære.

Den, som sørger for Medmenneskenes Lykke, og stræber at forbedre dem, fortjener stedse at erindres og agtes af dem. Iblandt disse hører Fo, som ifølge de fleste Forfatteres Efterretninger blev født i Provindsen Kaschemir i det nordlige Hindustan, 1027 Aar før Christi Fødsel. Han giftede sig i sit syttende Aar, gjorde en Reise til Persien og udgav sig ved sin Hjemkomst, for en Guds Gesandt. Hans Tilhængere fik Navnet Samanæer, (Lidenskabernes Dervinder) og bleve meget talrige i Hindustan og China. Til Ære for deres Lærer, digtede de siden en Mængde Underværker. Hans Skrifter, der indeholde meget mystisk, (mørkt, gaadefuldt,) ere tillige fyldte med Grundsætninger, hvoraf vi lære at kjende ham, som et af de viseste og indsigtsfuldeste Mennesker. Til Prøve, ville vi her anføre Nogle deraf:

Iblandt Menneskene gives der 10 flette Handlinger, og den som undgaaer disse, gjør ligesaa mange gode Gjerninger. Tre afhænge af Legemet, nemlig: Mord, Hoer,

Udsøvelser,) og Tyveri; Fire af Munden: Bagtalelse, ond Sladder, Løgn og Skjelden; og atter Tre af det Indre (Sjelen), nemlig: Brede, Misundelse og Uvidenhed.

Synden hos et Meneske, som ikke angreder den, og ydmyger sig, er ligesom et Band, der falder draabevis, men ubemærket bliver til en stor Ss. En Synder derimod, som føler Anger, er, som en Syg, Sveden efterhaanden hjælper til Helbredelse.

Naar Nogen antager min Lov, hører min Lære, gjør Vel, og taler ilde om mig, saa agter jeg ikke derpaa, før han har ophørt; da siger jeg: "Mænd skulle handle imod hinanden med Uansændighed; de, der ikke gjøre dette, ere, som Born, med hvilke, jeg intet har at bestille.

Eders Jagttagere ere ligesom Lyden og Skyggen, der aldrig forlade Eder; vogter Eder for at gjøre noget Ondt!

Et flet Meneske, som fortrædiger en Forældreløs, er ligesom Een, der vil bestorme Himmelen, eller, som en Hvirvelvind, der løfter Sandet i Luften, men dog altid igjen maa lade det falde.

Tro ikke, at den, der taler meget om Retten og roser sig af at overholde den, ogsaa opfylder det; men Den, som tier dermed, og gjør det hemmeligt, han er den rette Retfærdigheds Udøver.

Det er tungt for Mennesket: ikke at overlade sig til sine Lidenſkaber; ikke at begjære Andres Guds; taalmodigt at lide Uret; at undertrykke dets Hovmod og Uergjerrighed; ikke at ringeagte det, de ei forſtaaer; ikke at lyve; ſtedſe at have en fuldkommen Sjæls Rolighed og at følge gode Exempler.

Hvo, ſom har et reent Hjerte, og er Herre over ſig ſelv, ligner et klart Speil, ſom intet Støv fordunkler.

Himmel og Jord ville forgaae! — Agter alſaa kun Ederſ Aand; ogſaa Ederſ Legeme er forgængeligt, derfor agter ikke ſaa fortrinligt paa dette.

Den, ſom har lært at bekæmpe ſine Lidenſkaber og endnu ſøger Agtelse hos Menneskene, ſpilder ſin Tid. Hans Legeme er ikke mere hos dem, naar Agtelfen begynder. Det forholder ſig med denne Agtelse, ſom med de Krydderier, man

brænder, og hvis Lugt man først mærker, naar de ere fortærede.

De Mennesker, der ere bundne til deres Huse og Røner, ere ligesom i et snevert Fængsel; naar Befrielses-Tiden kommer, ængstes de ved at forlade det.

De, som overlade sig til deres Lidenstaber ere, som et Menneske, der gaaer med en Fakkell imod Vinden, i bestandig Frygt og Fare for at skade sig.

Et Menneske, der vil bekæmpe sine Lidenstaber, er ligesom omgivet med Straa, der har fænget Sild; kun hurtig Flugt kan redde ham.

Det hjælper ikke at afhugge sig Ledemodene, saalænge Begjerligheden sidder i Hjertet.

Mennesket maa stedse holde Middelveien. Er han for streng imod sig selv, bliver Legemet udmattet, det Indre kommer i Uorden og han bliver kraftløs endog ved det Godes Udvøelse.

De, som endnu ere langt fjernede fra mig, ville eftertænke min Lære, naar de høre den; iagttage den og blive deelagtige i dens Fortrin. De derimod, som ere mig nær, og ikke gjøre det, ere ikke mine Disciple.

Moraliske Lære = Sætninger.

D y d.

Ingen indskrænket Skabning, og Saadanne ere vi Alle, kan paa eengang opnaae den Grad af Dyd, hvortil den, i og for sig selv, saavelsom efter dens Tilværelses Omfang betragtet, er skikket. Men, skal den efterhaanden blive dydigere og dygtig i alt Godt, kan dette ikke skee uden ved Øvelse. Og, til denne Øvelse hører Anledning og Opmuntring, Hindringer, som maa overstiges og Besværligheder, som man maa besejre. Disse Hindringer og Besværligheder synes at være Under, og ere det i visse Henseender, fordi de først forarsage os ubehagelige Følelser og Forestillinger; men, hvilket er bedst, enten at have disse ubehagelige Følelser og Forestillinger, og derved blive fuldkomnere, eller være fri for dem, men derimod stedse blive staaende paa det laveste Trin af det moraliske Gode.

Ulykke.

Mig synes det at være den største Ulykke, at man ikke kan bære en Mindre. Om ogsaa al, det menneskelige Livs, Mølgang samlede sig

over mit Hoved og jeg bærer det standhaftigt, med fast Tillid til en fremtidig Erstatning, er jeg dog langt fra ikke det ulukkeligste Menneske; thi det sikre Haad om en tilkommende Løn, er allerede, i sig selv, en virkelig Erstatning. Standhaftig Taalen lindrer altsaa mine Smærter her neden og forøger min Fortjeneste hisset.

Christelig Religion.

Den christelige Religion kan takke dens Modstandere for meget nyt Lys, hvorved dens Naturs ophøiede Fortræffelighed og dens Sandheds Aabenbaring efterhaanden er bleven mere opklaret. Med hvilken from Glæde, maa vi ikke see, hvorledes de fortræffeligste Talenter, rettede imod den, med den bedste Villie og af alle Kræfter, dog, ligesom Priamu's Kastespyd, Alle faldt uskadelige tilbage. Den christelige Religion ligner deri en god Buehvælving, jo større Byrder, der paalægges den af Skjelden og Modgrunde, desto fastere staaer den.

H a a b.

Haabet er Grunden til enhver af Menneskets ædle Handlinger — uden dette, vare vi uden Mod eller Standhaftighed; uden Tapperhed,

Ufortrodenhed, Venfkab, Kjerlighed og selv uden
 Taalmod, denne elffelige, blide Dyd. Haabet
 er hele Religionens Liv; paa Haabet hviler Chris-
 tendommen. Hvor furt maa det ikke være for
 den fvært Nedtrykte, at være uden Haab!

Elfværdighed.

Hvo, fom onfker, at gjøre fig æret og
 elffet, maa ifær henvende fin Dpmærkfomhed
 paa fin Sjæls Tilftand; naar Alt her, er, fom
 det bør være, kan man let opnaae al den udvortes
 Artighed, der gjør Menneffet elftværdigt. Men
 naar Natur og Hjerte ikke har Deel i en Mands
 behagelige Dpførfel, Miner og Sindelag, kan
 han vel være en Modeherre, en Dandsfemefter,
 en Hofmand og Vittighedsjæger; men aldrig et
 elftværdigt Mennefte.

B ø g e r.

Bøgerne ere os ftedfe nyttige; de ledsage
 os, trøfte os i Eensomheden; befrie os for en
 fortrædelig Kjedsomheds Byrde; forjage de Paa-
 trængende; fvække Smertens Braad, naar den ei
 gaaer dybt; de laane Tiden Vinger og efterlade
 i Sjælen en indvortes Tilfredshed; de yde Ung-
 lingen nye Glæder, Manden en nyttig Befkjæf-

tigelse, og Ddningen en behagelig Underholdning; de vende vort Blik fra det Onde og fra Verdens Uroe, for at henseette os midt iblandt de Vise i en fredeligere Verden. Vee den, som ikke elsker Bøgerne.

Toleranz.

En tolerant Christen skal ikke ansee dem, der bekjende sig til en anden Tro, for Guds, Dydens eller Sandhedens Fjender; han skal ikke hade, forfølge eller fordømme dem, han skal endnu stedse elske dem, som Brødre, som Stakninger af en og samme Gud; han skal, endog da, naar han bestrider deres Meninger, omgaes dem fredeligt og med Velvillie, og søge at modarbejde Forvildelsen, uden at fornærme den Vildledte.

Fornøielse.

Naar Fornøielsen kommer ofte og benyttes meget, taber den i sin Vnde og den ophører at pirre vore Sandser. Manden finder ikke mere Smag i de for ofte nydte Fornøielser, den nyder dem uden Deeltagelse, med afløvede Sandser og med Lede; paa et saadant Overmaal af Fornøielser følger en øde Tomhed, en Smagløshed for alt det, som Glæden ellers skjænker, og en dræbende Kjedsomhed, der gjør Livet til en Byrde. Kommer nu hertil, Følelsen af Uformuenhed og Ulyst til andre Bestræbelser, der kunde beskæftige og opmuntre Manden, saa er

det en høist besværlig Tilstand, naar man af Træng, igjen skal tye til de atter og atter nydte Fornøielser, igjen vende tilbage til de engang vragede Netter.

L a s t e n.

En begaaet Last graver sig ind i Hjertet, med uudslettelige Bogstaver, bliver stedse et beskæmmende Speil for vor Uværdighed, hvor vi end henvende vore Bine, og er altid en dræbende Gift for alle vore mulige Glæder.

L e v e r e g l e r.

Det Selskab, hvori Du maa leve, er nu engang saa og ikke anderledes, og, naar Du nu tænker og handler, som om det var anderledes, saa ere Dine Tanker og Handlinger, om de end vare noie afveiede efter de strenge Begreber om ophøiet Menneſkeværld og Dyd, dog unyttige og forføngelige. Det er muligt, at den menneſkelige Virksomheds Retning ikke gaaer imod det sande Maal, men hvem indeſtaaer Dig for, at Din Vej er den sande? — Da der er Uviſhed paa begge Sider; var det da ikke bedre at gaae med Flere? — Hvor man ellers ikke behøver Andet end Dolk og Kaarde, der er den, en fattig Mand, som kun beſidder Guld og Edelfſtene.

D e n ſ t ø r ſ t e S y n d.

Ingen Synd er ſaa ſtor, ſom den imod ſig ſelv. Og hvad er Synd imod ſig ſelv? naar det ikke er: Forſømmelſe af ſine Talenter ſ Uddannelſe,

og ikke at gjøre Brug af eiendommelige Evner? — Hvilket Ansvar: Kunne og ikke vilde? Have, og ikke bruge? — Være riig paa Evner, men fattig paa gode Gjerninger.

Videnskabernes Undertvingelse.

Hvortil nytte os vel tilsidst alle Studeringer og Kundskaber, naar de ikke skulle bidrage til at gjøre os mere maadeholdne, standhaftigere, sindigere, mere velgjørende og klogere end andre Mennesker? — Mangen en simpel Mand, der aldrig har hørt en Linie af alt det, hvorom de Studerende have læst hele Bøger, seire dog over Fristelserne. Vel kan hans Temperament, ofte ogsaa Frygttagtighed hjælpe ham dertil; men hvad Denne kan opnaae ved al Mangel paa Aand, skulle Hiin ikke kunne naae det ved Aandens uddannede Kræfter?

Beskedenhed.

Intet kan, i enhver Stilling, gjøre os saa ynbede, som et beskedent Væsen. Den, som er beskedent, er tjenstfærdig og venlig imod sin Lige; ærbødig imod høiere Personer, og villig til Lydighed imod sine Foresatte. Man kan strax see det paa et Menneskes Udvortes, eller høre det paa hans Tale, om det ligger i hans Sind, eller han retter sig efter disse Regler; og de udvortes Tegn derpaa, kalder man: Høflighed.

Arbeide.

Kilden til alle sande Fornøielser, er Arbeide. Dette giver Sult, Tørst og Længsel efter Ro;

og Den, der ret føler disse tre Nødvendigheder, fjender Bellyst.

Selvurdering.

At vurdere sig selv høiere, end alle Andre, er ligesaa uretfærdigt, som daarligt; — men stedse at tilside sætte sig selv, avler et Slags Slavesind, der fører langt ud over Beskedenheds Grændser til Fornedrelse; og den stedse varende Mistilid til sig selv, hindrer ham i at foretage mange gode og skjønne Handlinger, som maadeholden Selvfølelse vilde have udført og frembragt.

Andre Menneskers Bedømmelse.

Man maa tage sig meget i Agt, naar man vil bedømme andre Menneskers Handlemaade og Character, især naar det er Personer, man ikke af Hjertet ere hengivne. Man maa sjældent tale derom eller give Andre Leilighed til Dmtale, og, naar man indlader sig paa saadanne Bedømmelser, da stedse tænke paa, at man taler om en høist vigtig Gjenstand, hvorved, en falsk Dom eller Efterretning kan stifte megen Skade. Man maa omhyggelig bestræbe sig for, altid, forud at betænke: om vi ere nøie underrettede; om den Handling, vi ville bedømme, ikke lod sig sees fra en fordelagtigere Synspunkt; og om de Fortællinger, vi eftersige Andre, ere paalidelige. For dette er afgjort, tør vi ikke sige noget Dndt om Andre. Sæt ogsaa, at vi tale Sandhed, bør vi ikke, endog til vor bedste Ven, yttre saadanne Domme, undtagen, hvor vi kunne befrygte, at

andre Personer ved dem kunde bebrages, naar vi ikke advarede dem.

B ø n.

En god, Gud behagelig, med et rebeligt Hjerte udført og for vore Medbrødre nyttig Gjerning er mere værd, end den længste mundtlige Bøn, der ikke opmuntrer os til Handling, vel endog hindrer os deri. Bønnen er kun et Hjælpe middel til Retfærdighed og Fromhed. Den, som vedligeholder i sig, Følelsen af sin Afhængighed af Gud, og efter sin Stilling og Kald, gjerne og villig udfører Guds Villie, fordi han veed: det er Guds Villie, han beder uden Dphør.

G l æ d e.

Glæden er overalt, ogsaa der, hvor Surmulen, den Egenfindige, den forkælede og forgyldte Nar bortdrømmer Tiden. Den er Alles Steds, ikke mindre ved Hoffet, end paa Landet. Det beroer kun paa os, om vi overalt ville eller kunne nyde den og dette er ingen hverdags Kunst, hvor uundværlig den endog er.

I n d h o l d.

	Side
Forerindring	3.
Historier og Fortællinger:	
Goddædighed	5.
Uegennyttighed	7.
Udelmodighed	8.
Det skønneste Klenodie	10.
Mandig Tænkemaade	—
Erkjendtlighed	11.
Gæstfrihed	—
Medlidenhed	12.
List	—
Fædrenelandskjerlighed	13.
Danskhed	14.
Dyd	—
Sandhedskjerlighed	15.
Udel Hævn	—
Tilgivelse	16.
Hæimodighed	—
Høflighed	17.
Velgjørenhed	—
Nedlædighed	20.
Philosophen	22.
Religion	24.
Godgjørenhed	—
Patriotisme	26.
Omvendelse	—
Trang	27.
Forhørdelse i Easten	28.
Undskyldning	29.

	Side
Den Bises Død	30.
Belgjørenhed	33.
Den ædle Familie	34.
Talentet	40.
Den taknemmelige Dreng	41.
Uegennyttighed	43.
Sagtmodighed	44.
Gavmildhed	47.
Sovesyge	—
Umenneskelighed	48.
Samtaler imellem en Fader og hans Søn:	
Verden	52.
Om Jorden og dens Skabninger	55.
Lyksalig og Ulyksalig	60.
Moraliske Anecdoter:	
Gavmildhed	64.
Svar	—
Broderfjerlighed	65.
Almisse	—
Den skønneste Farve	—
Menneſkeværð	66.
Samvittighed	—
Udelt Forhold	67.
Retsfærdighed	—
Den sande Udel	68.
Erkjendelse af sine Feil	—
Hvorledes maa man hævne ſig	69.
Forſigtighed	—
Dyd	—
Nyttig Forberedelse	70.
Billighed	—
Philosophie	71.

	Side
Ekjendhed	71.
Maadehold ved Fornærmelser	—
Ubestikkelighed	72.
Edel Tænkemaade	73.
Frimodighed	—
Retfærdskjerlighed	74.
Fabler:	
Lokkefuglen	75.
Bonden og Døden	76.
Sirenen	—
Hunden og Uselet	77.
Brombarbusken	78.
Kragen og Krukken	79.
Bagtelen og Flagermusen	80.
Bagten	—
Bognen og Karren	81.
Adelsmanden, Bonden og Hjorten	82.
Hesten og Uben	84.
Simonidas's Skibbrud	85.
Den floge Hare	87.
Stjernefigeren og Betleren	—
Styrmanden	88.
De to Heste	89.
Hververne	90.
Østerlandſke Fortællinger:	
Hofmanden	92.
Manden, der taler Sandhed	—
Exemplet	93.
Unyttigt Gode	94.
Bemærne	—
Den bedragne Præſt	95.
Den Gjerrige	97.

	Side
Ulyld	99.
Religionens Magt	—
Den gode Minister	100.
Tilbagetoget	101.
Omvendelse	102.
Den røvede Melon	103.
Allegorier:	
Mennekket	106.
Det kloge Balg	113.
Bibliotheket	119.
Tankesprog	122.
Viisdomslære	129.
Moraliske Lære: Sætninger:	
Dyd	133.
Ulykke	—
Christelig Religion	134.
Haab	—
Elfskærdighed	135.
Bøger	—
Toleranz	136.
Fornægtelse	—
Fasten	137.
Leveregler	—
Den største Synd	—
Lidenstaberne's Undertvingelse	138.
Bessedenhed	—
Arbejde	—
Selvvurdering	139.
Andre Mennekkers Bedømmelse	—
Bon	140.
Glæde	—

